

# Vapaaehtoisuuden trendit kehitysjärjestöissä

Kotimaisen toimintaympäristön analyysi 2009

LAURA LAGER, KAISA LAIHIALA, TIINA KONTINEN

LAURA LAGER, KAISA LAIHALA, TIINA KONTINEN

# **Vapaaehtoisuuden trendit kehitysjärjestöissä**

Kotimaisen toimintaympäristön analyysi 2009



KEPAN RAPORTTISARJA / KEHITYSYHTEISTYÖN PALVELUKESKUS, 100  
ISSN: 1236-4797  
ISBN: 978-952-200-135-1  
ISBN: 978-952-200-136-8 (PDF)  
TAITTO JA KANSI: MIIA HUJANEN / MOTOR  
KIRJAPAINO: MIKTOR OY, HELSINKI, 2009



KEHITYSYHTEISTYÖN PALVELUKESKUS  
Töölöntorinkatu 2 A  
00260 Helsinki, Finland

TEL +358-9-584 233  
FAX +358-9-584 23 200  
info@kepa.fi  
www.kepa.fi

TUETTU ULKOMINISTERIÖN KEHITYSYHTEISTYÖVAROIN

# Sisältö

Johdanto	5
1. Järjestötoiminta ja vapaaehtoisuus Suomessa	6
2. Vapaaehtoisuus kehitysyhteistyössä	12
3. Järjestöjen ja verkostojen näkökulma: muutostrendejä ja haasteita	16
4. Toimijoiden näkökulma: vapaaehtoisuuskyselyn tuloksia	23
5. Yhteenveto	34
Lähteet	36
Liitteet	
LIITE 1. KYSELYLOMAKE	37
LIITE 2. YHDISTYKSET, JÄRJESTÖT JA VERKOSTOT, JOIHIN KYSELYN VASTAAJAT TÄLLÄ HETKELLÄ OSALLISTUVAT	
<b>48</b>	
LIITE 3. KYSELYSSÄ MAINITUT VAPAAEHTOISUUDEN MUODOT TULEVAISUUDESSA	
<b>55</b>	



# Johdanto

Miksi kehitysyhteistyötä, globaalikasvatusta ja kehityspoliittista vaikuttamista tekevissä järjestöissä ja verkostoissa tehdään vapaaehtoistyötä? Millaista vapaaehtoisuus on viiden vuoden kuluttua? Tässä julkaisussa pohditaan vapaaehtoisuuden tilaa ja tulevaisuuden suuntia kehityskysymysten parissa toimivissa järjestöissä.

Vapaaehtoisuus on tärkeä osa järjestöjen työtä. Kehitysyhteistyön palvelukeskus Kepan vuonna 2008 tehdystä jäsenkyselyssä lähes puolet Kepan 270 jäsenjärjestöstä ilmoitti, ettei heillä ole yhtään kokopäiväistä työntekijää. Vapaaehtoisten rooli on tärkeä myös niissä järjestöissä, joissa on työntekijöitä. Seitsemän kymmenestä jäsenjärjestöstä oli sitä mieltä, että niiden toiminta perustuu vapaaehtoisuuteen.

Kepa kattojärjestönä kohtaa vapaaehtoisuuden ilot ja haasteet jokapäiväisessä toiminnassaan järjestöjen kanssa. Jäsenkyselyn 2008 yhteydessä tehtyjen järjestöhaastattelujen mukaan vapaaehtoisjärjestöjen suurimmat tarpeet liittyvät rajallisiin henkilöresursseihin ja aikaan. Vapaaehtoisia kaivataan järjestöissä lisää, mutta onko järjestötoiminta katoava vapaaehtoistoiminnan muoto?

Tämä julkaisu kokoaa tietoa vapaaehtoisuudesta Kepan ja sen jäsenjärjestöjen toiminnassa. Selvityksen tavoitteena oli kartoittaa yleisiä vapaaehtoisen osallistumisen suuntia ja vapaaehtoisten motivaatioiden trendejä järjestöjen työn suunnittelun perustaksi.

Tämä raportti on tarkoitettu järjestöille, jotka pohtivat vapaaehtoisten rekrytointia ja erilaisten vapaaehtoistoiminnan muotojen kehittämistä. Raportissa esitellään aluksi keskeisiä keskusteluja ja löydöksiä suomalaisesta vapaaehtoisuudesta (ks. myös Hakkarainen & Kontinen 2007). Haasteita ja vapaaehtoisuuden uusia muotoja pohditaan sen jälkeen järjestöjen näkökulmasta kymmenen haastattelun pohjalta. Sen jälkeen kuvataan toimijoiden näkemyksiä keväällä 2009 tehdyn kyselyn perusteella. Lopuksi pohditaan, mitä selvityksen tulokset tarkoittavat Kepan ja sen jäsenjärjestöjen käytännön toiminnan kannalta.

*”Vapaaehtoistoiminta antaa tunteen siitä, että on tehnyt jotain paremman maailman puolesta. Se on myös itsekästä, koska toiminnasta saa itsekin paremman olon ja tyydytystä hyvin tehdystä työstä. Toiminta on tärkeää sosiaaliseltakin kannalta.”*

# 1. Järjestötoiminta ja vapaaehtoisuus Suomessa

Helmikuussa 2009 Jyväskylässä järjestetyillä ensimmäisillä valtakunnallisilla kansalaisyhteiskunnan tutkimus- ja kehittämispäivillä<sup>1</sup> todettiin monille tuttu murhe: on vaikea löytää uusia vapaaehtoisia järjestöihin. Esimerkiksi ikääntyneemmät vapaaehtoiset haluavat osallistua vanhusten kanssa ulkoiluun omien voimiensa mukaan, mutteivät mielellään lähde mukaan työläänä ja vaikeana pitämäänsä yhdistystoimintaan.

Yksi osallistujista selitti, että vapaaehtoiset pelkäävät mennä mukaan järjestöihin: jos niille antaa pikkusormen, ne vievät koko käden, eikä sekään riitä.

Keskeinen teema tutkimus- ja kehittämispäivillä olikin kysymys yhdistys- ja järjestötyön hiipumisesta. Useissa puheenvuoroissa pohdittiin joustavaan ja verkostomaisempaan vapaaehtoisuuteen siirtymistä. Jyväskylän kansalaisyhteiskunnan maisteriohjelman opiskelijat esittivät vahvan kannan, jonka mukaan vapaaehtoistoiminta on siirtymässä yhä enemmän verkkoon. He totesivat myös, että:

*”Paljon kuuluu valitusta siitä, että järjestöihin on vaikea saada vapaaehtoisia. Me vastaamme siihen, että lopettakaa sellaiset järjestöt. Jos ei ihmisiä kiinnosta, on järjestöjä turha väkisin pitää yllä!”*

Onko järjestötoiminta sitten Suomessa kuihtumassa, kuten keskusteluista voisi päätellä?

Suomea on perinteisesti luonnehdittu yhdistystoiminnan luvatuksi maaksi. Vuonna 2008 rekisteröityjä yhdistyksiä oli 127 000. Uusia perustetaan edelleenkin noin 2400 kappaleen vuosivauhdilla (Järjestöbarometri 2008). Samalla vanhoja järjestöjä ja niiden toimintoja lopetetaan. Kepan jäsenjärjestöistäkin muutama eroaa vuosittain toiminnan loppumisen vuoksi, mutta myös uusia kehitysyhteistyöstä kiinnostuneita järjestöjä perustetaan.

1) Suomalainen järjestötoiminnan ja vapaaehtoisuuden tutkimus- ja selvitystoiminta on keskittynyt paljolti sosiaali- ja terveysalaan. Vakiintunein tämän alan järjestöjen tilaa luotaava selvitys on vuosittain ilmestyvä Sosiaali- ja terveysturvan keskusliiton julkaisema Järjestöbarometri. Viime aikoina akateemisen tutkimuksen piirissä on tutkittu kirkon vapaaehtoistoimintaa (Yeung 2004). Raha-automaattiyhdistys teetti juhlavuotensa kunniaksi selvityksen vapaaehtoisuudesta (Pessi 2008) ja Sosiaali- ja terveysturvan keskusliitto julkaisi tutkimuksen suomalaisten auttamista koskevista asenteista (Pessi ja Saari 2008). Kansalaisyhteiskuntapolitiittinen neuvottelukunta Kane on myös tuottanut tuoreita suomalaisia kansalaisyhteiskuntaa koskevia selvityksiä ja suomalaiset ammattikorkeakoulut ovat olleet aktiivisia kansalaisyhteiskunnan ja kansalaisten osallistumista koskevassa tutkimuksessa (Holopainen et al. 2008). Vapaaehtoisuutta kehitysyhteistyön, kehityskasvatuksen ja kehityspolitiikan alalla ei juuri ole laajamittaisesti Suomessa tutkittu. Tämä selvitys ei pysty vastaamaan tutkimushaasteeseen, mutta nostaa esille kyseiselle alalle liittyvän vapaaehtoisuuden keskeisiä teemoja

Suomalaisessa yhdistystoiminnassa kansainvälisyyttä edustavat järjestöt ovat pieni vähemmistö. Esimerkiksi Kepan vuonna 2008 tekemän selvityksen mukaan Kepan jäsenjärjestöt muodostavat Helsingissä noin prosentin kaikista rekisteröidyistä yhdistyksistä, muilla paikkakunnilla osuus oli alle prosentin.

Suomalaiset ovat edelleen innokkaita osallistumaan järjestötyöhön: Tilastokeskuksen vapaa-aikatutkimuksen mukaan vuonna 2002 noin puolet suomalaisista oli osallistunut edeltävän vuoden aikana jonkinlaiseen yhdistystoimintaan.

Osallistumiselle on erilaisia reunaehtoja. Näistä yleisimmät liittyvät Pessin ja Saaren (2008) mukaan henkilön terveydentilaan ja vapaa-ajan määrään. Pessin ja Saaren mukaan noin kuudesosalla suomalaisista aikuisista on ”altruismipotentialiaa”: heillä on paljon vapaa-aikaa ja he ovat terveitä.

Miten nämä potentiaaliset osallistujat sitten saadaan mukaan toimintaan? Ryhtyäkseen vapaaehtoistyöhön ihmiset tarvitsevat riittävästi tietoa ja vaikka tuttavien esimerkkejä. Pessi (2008) esittää, että noin puolet vapaaehtoistoiminnan ulkopuolisista suomalaisista sanoo, että he tulisivat mukaan toimintaan, jos pyydettäisiin.

## **Järjestöjen vapaaehtoiset ja palkatut työntekijät**

Järjestöjen ja vapaaehtoisten suhde voi olla monenlainen.

Osa järjestöistä on puhtaasti vapaaehtoisjärjestöjä, monilla taas on osa-aikaista työvoimaa esimerkiksi hallintotehtäviä kuten hankkeiden raportointia varten. Keski-suuren järjestön toimintaan voi osallistua sekä kokopäiväisiä palkattuja työntekijöitä että vapaaehtoisia. Esimerkiksi Emmauksen kirpputoritoimintaa pyörittävät pääasiassa vapaaehtoiset.

Isoimmilla järjestöillä saattaa olla paljonkin palkattua työvoimaa, mutta myös laajat vapaaehtoisten verkostot. Vapaaehtoistyötä usein koordinoikin palkattu vapaaehtoistyön koordinaattori. Esimerkiksi Plan Suomen kummilapsitoiminnassa vapaaehtoisverkostot tekevät postitus- ja käännöstitä. Taksvärkki ry:n globaalikasvatusta kouluissa toimii myös pääosin vapaaehtoisvoimin, vaikka toimintaa koordinoikin palkattu henkilö.

Aaro Harjun (2008) mukaan Suomen yhdistyksissä on yhteensä noin 80 000 palkattua työntekijää, joista 25 000 on osa-aikaisia.

Sosiaali- ja terveysalan järjestöistä noin kolmanneksella oli palkattua henkilökuntaa vuoden 2007 lopussa. Yhdistykset ovat kuitenkin verrattain pieniä, henkilöstön keskikoko oli kolme henkilöä ja kahdella kolmasosalla järjestöistä oli korkeintaan viisi työntekijää (Järjestöbarometri 2008).

Kepan jäsenkyselyssä yhdeksän järjestöä ilmoitti palkattujen työntekijöiden määräksi yli sata henkilöä. Isoimpien järjestöjen päätoimiala on usein muu kuin kehitysyhteistyö. Lähes puolella Kepan jäsenjärjestöistä ei ollut yhtään palkattua koko-



päiväistä työntekijää ja seitsemällä järjestöllä kymmenestä oli viisi työntekijää tai vähemmän.

Vapaaehtoisten määrä sosiaali- ja terveysalan järjestöissä oli vuonna 2008 keskimäärin 23 kappaletta. Kepan jäsenkyselyn mukaan aktiivisten vapaaehtoisten määrän keskiarvo Kepan jäsenistössä on 3,2. Tyypillisimmillään vapaaehtoisia oli kuudesta kahteenkymmeneen. Kepan jäsenjärjestöissä vapaaehtoisia on siis keskimäärin vähemmän sosiaali- ja terveysalan järjestöihin verrattuna.

## **Kasvatvat asiantuntijuusvaatimukset**

Järjestötoiminnan ammatillistuminen näkyy kasvavina koulutusvaatimuksina palikatun henkilöstön lisäksi myös vapaaehtoisille. Järjestötyöhön ei välttämättä enää riitäkään tavallisen ihmisen tavalliset taidot, kutsumus ja sitoutuminen, vaan vaaditaan erityisalojen koulutusta.

Organisatorisen toiminnan kehittäminen on myös tullut keskeiseksi osaksi järjestöjen toimintaa. Usein liike-elämästä lainatuin opein järjestöt ovat läpikäyneet erilaisia strategiaprosesseja ja kehittäneet arviointijärjestelmiä. Esimerkiksi sosiaali- ja terveysalan järjestöjen arvioinnin kehittämisen viisivuotinen JÄRVI-hanke loppuu vuoden 2009 lopussa ([www.jarvi.fi](http://www.jarvi.fi)). Kepan tammikuussa 2009 alkanut Arvioinnista arkea -hanke tukee kehitysyhteistyöjärjestöjen arvioinnin kehittämistä.

Järjestöjen työn rahoitus on pääosin hankemuotoista. Hanketoimintaan liittyvät hakemukset, seuranta ja raportointi asettavat omat asiantuntijavaatimuksensa. Monet vapaaehtoisvoimin toimivat järjestöt kokevatkin hankehallinnon uuvuttavaksi. Myös Kepan jäsenkyselyssä järjestöt kritisoivat sitä, että rahoittaja, Suomen ulkoministeriö, vaatii vapaaehtoisjärjestöiltä ammattimaista hallinto- ja arviointitoimintaa.

Vaikka järjestötoimijoiden koulutustausta on entistä korkeampi, on yhdistystoimintaan liittyvien hallintoasioiden hoitamisen ja kokoustekniikan osaaminen huonontunut (Harju 2008). Järjestötyötä koskevan lainsäädännön ja verotuskysymysten tunteminen, järjestötoiminnan byrokratian hoitaminen sekä suhteiden ylläpitäminen erilaisiin sidosryhmiin vaativat korkeasti koulutetuiltakin toimijoilta lisäkoulutusta ja kokemusta.

Tähän ei välttämättä löydy aikaa ja innostusta. Perinteisen yhdistystoiminnan tilalle onkin noussut uudenlaisia ja vähemmän byrokraattisiksi koettuja vapaaehtoistyön muotoja.

## **Uudenlaiset vapaaehtoisuuden muodot**

Yhteiskunta ja teknologia muuttuvat jatkuvasti ja niiden mukana myös vapaaehtoisuus. Informaatioteknologia ja matkustamisen helpottuminen ovat tuoneet uuden-

laisia mahdollisuuksia. Pätkätyöyhteiskunta puolestaan on vähentänyt vapaaehtoisten sitoutumista.

Etenkin Facebookin ja muun yhteisöllisen median käyttö vapaaehtoisten mobiilisoinnissa on lisääntynyt. Kirjallisuudessa (Tschirhart 2005; Murray & Harrison 2005) on tunnistettu ainakin kolme lisääntyvää vapaaehtoistyön muotoa: työntekijöiden vapaaehtoistoiminta, virtuaalinen vapaaehtoistyö ja kansainvälinen vapaaehtoisuus.

*Työntekijöiden vapaaehtoistoiminta* voi tapahtua vapaa-ajalla tai työajalla ja työnantajan määrittelemissä paikoissa. Työnantajan tuki työntekijöiden vapaaehtoistyön organisointiin voi vaihdella hyvin kevyistä rakenteista vahvaan vapaaehtoistoiminnan resursointiin ja hallinnointiin.

Erialaisten toimintasektorien rajat ylittävä työntekijöiden vapaaehtoistoiminta voidaan käsittää hyväntekeväisyytenä, jossa molemmat osapuolet panostavat yhteistyön hallinnointiin, mutta hyötyvät eri tavoin. Yhteistyössä voi olla kyse myös tasa-arvoisemmasta kumppanuudesta, jossa toiminnalle muodostuu yhteisiä tavoitteita.

Yritysten tekemä filantrooppinen työ on ollut Suomessakin historiallisesti keskeisellä sijalla. Tehtaanpatruunoiden ja muiden yritysten sosiaalisissa hankkeissa yhtenä tavoitteena on historian saatossa ollut työntekijöiden elintason ylläpitämisen ohella myös radikaalin poliittisen aktivismin hillitseminen. Nykyisen yritysten tekemän vapaaehtoistyön innoittajana nähdään usein pyrkimys sosiaalisesti vastuullisen yrityksen imagoon.

*Virtuaalista vapaaehtoisuutta* on monenasteisena jatkumolla perinteisestä vapaaehtoistoiminnasta täysin virtuaaliseen vapaaehtoistoimintaan.

Internet tarjoaa uudenlaisia mahdollisuuksia vapaaehtoisten rekrytointiin, jossa voidaan käyttää hakukoneita tai portaaleja. Näissä virtuaalituloissa vapaaehtoistyötä tarjoavat järjestöt ja mahdollisuuksia hakevat yksilöt löytävät toisensa.

Suomessa toimii tällä hetkellä verkostopalvelu.fi-niminen hakupalvelu. Vuoden 2010 alussa avataan valtakunnallinen, sektorirajat ylittävä vapaaehtoistoiminnan portaali vapaaehtoiseksi.fi. Lisäksi ainakin pelastamaailma.fi -sivuston kautta voi löytää tai ilmoittaa mahdollisuuksia osallistua toimintaan itselle sopivilla tavoilla ja pienissä paloissa.

Vapaaehtoistyötä voidaan myös toteuttaa kokonaan tai osittain virtuaalisesti, jolloin vapaaehtoisia käyttävä organisaatio voi määritellä joitakin osia vapaaehtoisten hoitamista tehtävistä hoidettavaksi etäällä organisaation toimipisteestä. Tällaisia tehtäviä ovat esimerkiksi verkkosivujen suunnittelu ja ylläpito, julkaisutoiminta, käännöstehtävät, tiedotus ja markkinointi.

Myös osallistuminen poliittiseen vaikuttamistoimintaan voi tapahtua osittain verkon kautta. Tästä ovat esimerkkinä erilaiset nettikannanotot, Kepan globbariverkosto ([www.globbarit.fi](http://www.globbarit.fi)) ja Kirkon Ulkomaanavun Changemaker -verkosto ([www.changemakers.fi](http://www.changemakers.fi)).

Yhteisöllisen median käyttö järjestöissä on lisääntynyt räjähdysmäisesti viime vuosien aikana. Fanisivut ja kampanjat esimerkiksi Facebookissa, Twitterissä ja YouTubessa ovat yhä useammalle järjestölle arkea. Sosiaalisen median kautta tavoittaa ihmisiä laajalti ja nopeasti.

”Internetillä on maailmassa jo 1,5 miljardia käyttäjää. Suomessa 78 prosenttia kansalaisista laskee itsensä netin aktiivikäyttäjiksi ja nuori sukupolvi, digital natives, viettää verkossa yhtä paljon aikaa, kuin konserttipianisti käyttää harjoitteluun”, summasi Kepan 8. lokakuuta 2009 järjestämän sosiaalisen median aamukahvitilaisuuden alustaja Mari Tikkanen.

*Kansainvälistä vapaaehtoisuutta* sanotaan usein uudeksi vapaaehtoisuuden muodoksi, vaikka sen juuret ulottuvatkin kauas edellisille vuosisadoille. Kansainvälisen tai eri kansallisuuksien välisen vapaaehtoisuuden pioneereja olivat 1800-luvun lähetystyöntekijät. Kansainvälisen vapaaehtoisuuden kasvukohtia ovat olleet ensimmäinen ja toinen maailmansota, kylmä sota sekä syyskuun 11. päivän terrori-iskut Yhdysvalloissa.

1990–2000-luvuilla on alkanut uusi kasvuaalto, jonka taustalla ovat informaatio-tekniologia, lisääntynyt kiinnostus globaaleista kysymyksistä ja matkustamisen helppotuminen. Vapaaehtoisten, vapaaehtoishjelmien ja muiden palveluntarjoajien määrän kasvun ohella myös osallistuvien maiden määrä on kasvanut rajusti. Internet on mahdollistanut monien uusien toimijoiden pääsyn markkinoille.

## Vapaaehtoistyön motivaatioista

Miksi ihmiset osallistuvat vapaaehtoistoimintaan? Vapaaehtoisuuden motivaatiot on perinteisesti jaettu altruistisiin ja individualistisiin.

Altruistiset motivaatiot liittyvät hyvän tuottamiseen toisille ja yhteisen hyvän luomiseen vapaaehtoistyön kautta. Individualistiset motivaatiot puolestaan liittyvät toimijan vapaaehtoisuudesta saamaan henkilökohtaiseen hyötyyn: sosiaalisiin suhteisiin, työkokemukseen, hyvään omaantuntoon.

Yksittäisen toimijan osallistumisessa nämä erilaiset motiivit yhdistyvät. Viime aikoina suomalaisten vapaaehtoisuutta onkin tutkittu ennen kaikkia altruismien ja auttamisen käsitteiden kautta (Pessi 2008; Pessi & Saari 2008). Tutkimusten mukaan suomalaiset ovat auttavaisia ja valmiita osallistumaan vapaaehtoistyöhön.

Vapaaehtoisuuden yleisiä motivaatioita on tutkittu 1970-luvulta lähtien paljon esimerkiksi Yhdysvalloissa ja Australiassa. Altruismien ja individualismin rinnalle nousivat 1980-luvulla sosiaalisiin tekijöihin liittyvät motiivit. 1990-luvulla kehiteltiin malleja, joissa otettiin huomioon monenlaisia motiivitekijöitä. Yksi esimerkki on motivaatioiden funktioiden tutkimus, jonka perusteella kehitettiin kyselylomake Volunteer Functions Inventory (VFI). Lomakkeeseen perustuvissa tutkimuksissa on löytenyt kymmenen vapaaehtoisuuden motivaatiotekijää (taulukko 1).

## Taulukko 1. Vapaaehtoisuuden motivaatiotekijöitä

(Esmond et al. 2004)

<b>Motivaatiotekijä</b>	<b>Englanniksi</b>	<b>Kuvaus</b>
Uran edistäminen	Career development	Voin saada uusia työmahdollisuuksia.
Henkilökohtainen kasvu	Personal growth	Ymmärrän vapaaehtoistyön kautta paremmin elämän merkityksen.
Tunnustuksen saaminen	Recognition	On tärkeää, että vapaaehtoispanokseni huomioidaan
Sosiaalisen vuorovaikutuksen lisääminen	Social Interaction	Saan uusia ystäviä
Vastavuoroisuus	Reciprocity	Uskon, että kun nyt itse olen vapaaehtoisena saan joskus apua/hyötyä muilta
Reaktiivisuus	Reactivity	Varmistan, että toisten ihmisten ei tarvitse käydä läpi sitä kaikkea mitä minä kävin
Itsetunnon kohottaminen	Self-esteem	Vapaaehtoistyö saa minut tuntemaan itseni hyväksi ihmiseksi
Uskonto	Religion	Vapaaehtoistyö sopii uskonnolliseen vakaumukseeni
Julkisen sektorin täydentämiseen liittyvät	Government	En usko, että julkinen sektori tekee tarpeeksi ja haluan korvata sitä omalla panoksellani
Yhteisön täydentämiseen liittyvät	Community	Yhteisö ei tee tarpeeksi ja haluan korvata sitä omalla panoksellani

## 2. Vapaaehtoisuus kehitysyhteistyössä

Vapaaehtoisuudella on kansainvälisesti pitkät perinteet. Myös Suomessa kauas suuntautuvan vapaaehtoisuuden piirteitä oli jo 1800-luvun lopun lähetystyöntekijöiden työssä. Kehitysyhteistyössä vapaaehtoisuus voi tapahtua ”täällä kotona”, mutta usein siihen liittyy myös ajatus vapaaehtoisuudesta kehitysmaissa.

### Globaalia auttamista ja solidaarisuutta

Ulkoministeriön teettämien mielipidemittausten mukaan valtaosa suomalaisista pitää vuodesta toiseen kehitysyhteistyötä tärkeänä. Pessin ja Saaren (2008) tutkimuksen mukaan suomalaiset taas ovat tämän kysymyksen suhteen varsin neutraaleita.

Kysyttäessä vastaajien mielipidettä siitä, pitäisikö Suomen valtion auttaa kehitysmaita entistä enemmän, yli kolmasosa vastaajista oli ”osittain samaa, osittain eri mieltä”. Noin 10 prosenttia vastaajista oli kehitysavun lisäämisen puolesta ja kymmenisen prosenttia lisäämistä vastaan. Naiset, nuoret ja korkeasti koulutetut kannattivat voimakkaimmin kehitysavun lisäämistä.

Auttamishalu jakaa suomalaiset varsin voimakkaasti kahteen leiriin, kun sitä tarkastellaan eriarvoisuuden ja oikeudenmukaisuuden käsitteiden kautta (Pessi ja Saari 2008). Kotimaassa tämä kysymys liittyy esimerkiksi siihen, miten ihmiset suhtautuvat tuloeroja tasaavaan sosiaaliturvaan: ”osa suomalaisista kokee vahvasti, että sosiaaliturva on passivoinut suomalaisten oma-aloitteisuutta, tuloerot eivät ole liian suuret ja että avuntarvitsijoiden tulisi oppia riippumattomuutta, eikä valtion tulisi nostaa kehitysapua – ja osapuilleen yhtä suuri joukko suomalaisia kokee tismalleen päinvastoin” (Pessi & Saari, mt. 177).

Kehitysyhteistyö on myös nähty globaalina auttamisena (Leskinen 2003; 2008), jossa on pohjimmiltaan kyse maailman voimavarojen jakamisesta ja tasaamisesta. Leskinen (2003; 2008) löysi tutkimuksessaan neljä globaalina auttajan tyyppiä: myönteiset suurauttajat, kielteiset pienauttajat, myönteiset miniauttajat ja globaalit altruistit. Globaalit altruistit olivat tyypillisesti iäkkäitä, uskovia naisia, jotka lahjoittavat paljon, kannattavat reilua kauppaa ja oikeudenmukaisia hintoja kehitysmaiden tuotteille sekä julkisen kehitysavun lisäämistä ja ulkomaalaisten työnhakijoiden saapumista Suomeen.

Auttamiseen myönteisesti suhtautuvienkin joukossa näkemys parhaista avun keinoista vaihtelee (Leskinen 2003). Toiset pitävät ensisijaisena keinona kaupan raken-

teiden muuttamista oikeudenmukaiseksi, toiset kannattavat pienimuotoista apua maailman ongelmien ratkaisemisessa.

Voidaan kuitenkin kysyä, onko rakenteiden muuttaminen auttamista, vai jotakin muuta toimintaa. Kehityspolitiikan ja kehitysyhteistyön yhteydessä on pitkään keskusteltu avun ja auttamisen käsitteiden ongelmallisuudesta. Esimerkiksi 1960- ja 1970-lukujen kehitysmaaliike painotti solidaarisuuden käsitettä ja valtioiden välisessä toiminnassakin alettiin puhua kehitysavun rinnalla kehitysyhteistyöstä ja kumppanuudesta.

Auttamiseen liittyy valtasuhde auttajan ja autettavan välillä. Tällaisesta valtasuhteesta monet kehitysyhteistyön toimijat haluavat tietoisesti ottaa etäisyyttä ja liittävät avun käsitteen lähinnä katastrofi- ja humanitäärisen apuun. Kehitysyhteistyössä yleistyvä ihmisoikeusperustainen lähestymistapa korostaa globaalin vastuunkantajan käsitettä. Monet kehitysyhteistyön ja kehityspoliittisen vaikuttamistyön parissa vapaaehtoistoimintaan osallistuvista aktiiveista vastaisivatkin Pessin ja Saaren kysymykseen kehitysyhteistyön lisäämisestä kielteisesti: kehitysmaita ei tulisi auttaa, vaan on tärkeämpää muuttaa maailman epätasa-arvoisuutta.

Globaalin oikeudenmukaisuuden lisäämiseen ja eriarvoisuuden poistamiseen liittyvä vapaaehtoistoiminta tapahtuu usein Suomessa; tietoisuuden lisääminen ja oman elämän kautta esimerkin antaminen ovat tärkeitä tapoja vaikuttaa asioihin. Kehitysyhteistyöhön on kuitenkin vahvasti liittynyt myös Pohjoisesta Etelään suuntautuva vapaaehtoistyö.

## Vapaaehtoisturismin nousu

Pohjoisesta Etelään suuntautuvalla vapaaehtoisuudella on pitkät perinteet. Erilaiset vapaaehtoisohjelmat ovat olleet osa kehitysyhteistyötä sen alusta alkaen. Sadoilla, ellei tuhansilla yliopistoilla ja oppilaitoksilla ympäri Pohjois-Amerikkaa ja Eurooppaa on erilaisia ohjelmia, joiden kautta opiskelijat voivat mennä vapaaehtoistyöhön Etelään. Lukuisat järjestöt ja verkostot tarjoavat yhä enemmän vapaaehtoismahdollisuuksia kehitysmaissa. Esimerkiksi pelkästään uusiseelantilainen Global Volunteer Network on välittänyt viimeisen seitsemän vuoden aikana lähes 12 000 vapaaehtoista.

Kansainvälisiä vapaaehtoistyömahdollisuuksia tarjoavien organisaatioiden määrä onkin kasvanut huomasti 1990-luvulta alkaen. Vapaaehtoismahdollisuuksia on lyhytkestoisista kahden vuoden pesteihin. Kansainvälinen vapaaehtoistyö on houkutellut perinteisesti nuoria, esimerkiksi välivuoden viettäjiä koulun ja opiskelun välissä. Tällä hetkellä myös yhä useampi työssäkäyvä on kiinnostunut sapattivapaasta ja mahdollisuudesta työskennellä vapaaehtoisena ulkomailla.

Viime vuosina on puhuttu yhä enemmän myös vapaaehtoisturismista: matkailus-

ta, johon liittyy organisoitua vapaaehtoistoimintaa esimerkiksi jonkin ryhmän elinolosuhteiden parantamiseksi, jonkin alueen kunnostamista tai vaikka tutkimustoimintaan osallistumista. Suuri osa vapaaehtoisturisteista on niin sanottuja itsenäisiä vapaaehtoisturisteja, jotka eivät käytä minkään lähettäjä- tai välittäjäorganisaation palveluita vaan etsivät paikan kohteesta itsenäisesti. Internetin tuomat mahdollisuudet markkinoida vapaaehtoismahdollisuuksia myös Etelästä käsin ovat helpottaneet itsenäistä vapaaehtoisuutta.

Vapaaehtoisturismin suosion ja palveluntarjoajien huima kasvu on saanut jotkut erityisesti pitkäaikaisempaa vapaaehtoistyötä organisoivat, voittoa tavoittelemattomat järjestöt huolestumaan vapaaehtoisturismin haittavaikutuksista. Myös kaupallisen toiminnan lisääntyminen on herättänyt huolestusta hyödystä ja haitoista.

Kriitikot arvioivat, että haittavaikutukset voivat olla hyötyjä suurempia. Kritiikkiä on aiheuttanut esimerkiksi Etelän yhteisöjen esittäminen avuttomina, ja vapaaehtoisten kykyjen liioittelu ja perustelemattoman asiantuntija-aseman antaminen. Joissakin tapauksissa vapaaehtoishjelmia on viety yhteisöihin lähestulkoon pakolla. Kritiikkiä on herättänyt myös se, että vapaaehtoisten työ vie paikallisten ihmisten työllistymismahdollisuuksia. Tämän vuoksi toiminnan laatuun ja eettisiin kriteereihin on alettu kiinnittää erityistä huomiota (ks. [ethicalvolunteering.org](http://ethicalvolunteering.org)).

## Suomalaiset Etelässä

Suomesta kehitysmaihin suuntautuvan vapaaehtoistyön historia alkaa toisen maailmansodan jälkeisestä jälleen- ja rauhanrakennustyöstä. Vuosikymmenten muutokset maailmanpolitiikassa ja kansainvälisessä ilmapiirissä ovat muokanneet ohjelmia. 2000-luvulla erityisesti nuorten mahdollisuudet lähteä vapaaehtoistöihin, harjoittelemaan tai opiskelemaan kehitysmaihin ovat kasvaneet huomasti.

Kansainvälinen vapaaehtoistyö KVT:n kattojärjestön Service Civil Internationalin (SCI) juuret ovat Euroopan jälleenrakennuksessa ja rauhanrakentamisessa työleirien avulla ensimmäisen maailmansodan jälkeen. Suomen KVT perustettiin toisen maailmansodan jälkeen, kun Suomea haluttiin auttaa Lapin jälleenrakentamisessa. Maailmanvaihto ICYEn juuret ovat toisen maailmansodan jälkeisissä tavoitteissa parantaa ymmärrystä sodan ajan vihollisvaltioiden Saksan ja Yhdysvaltojen nuorten välillä vaihto-oppilastoiminnan avulla.

Poliittisesti aktiivisella 1960-luvulla kansainvälinen vaihto ja kulttuurien välinen kasvatus nousivat työleirien työpanoksen ohella merkittäviksi. 1970-luvulla vaihto-oppilaiden määrä kasvoi ja mukaan tuli uusia lähtö- ja kohdemaita, myös ensimmäisiä kehitysmaita. Mahdollisuus tutustua kehitysmaiden arkeen mahdollisti uudenlaisen globaalien tietoisuuden lisääntymisen. 1980-luvulla kylmän sodan aikana

rauhanliike oli voimissaan. Talouden nousukausi toisaalta kovensi arvoja; kiinnostus viettää vuosi kehitysmaassa vapaaehtoistyössä houkutteli 1990-luvun taitteeseen tultaessa aiempaa harvempia.

Suuret murrokset 1990-luvulla muuttivat myös vapaaehtoisuutta. Berliinin muuri murrettiin, Neuvostoliitto hajosi, Suomea koetteli lama ja liityttiin Euroopan unioniin. EU-rahoitteinen EVS-ohjelma muutti voimakkaasti vapaaehtoistyön kenttää. Valta-  
vasti kasvanut vaihto-oppilastoiminta siirtyi kokonaan muiden organisaatioiden hoidettavaksi, kun myös ICYE lopetti vaihto-oppilastyön ja keskittyi vapaaehtoistyöhön. 1990-luvulla perustettiin Nuorten kehitysmaavaihto-ohjelma, joka myöhemmin muutti nimensä Etelän vapaaehtoisohjelma Etvoksi. Ohjelmaa perustamassa olivat ICYE, KVT, Suomen nuorisoyhteistyö Allianssi ja Suomen Tinku sekä Kepa, joka otti ohjelman hallinnoidakseen ICYeltä. Myös Allianssin Nuorisovaihdon kautta voi lähteä työleireille tai vapaaehtoistyöhön.

Vuosituhanne vaihduttua erityisesti nuorten monenlaiset kanavat lähteä kehitysmaihin vapaaehtoistyöhön, harjoitteluun tai opiskelemaan ovat lisääntyneet. Myös monenlaiset kaupalliset ohjelmat ovat lisänneet tarjontaa. Vapaaehtoisohjelma ei ole enää ainutlaatuinen mahdollisuus vaan kilpailee muiden vaihtoehtojen kanssa.

Vapaaehtoistyöjärjestöjen ja -ohjelmien on täytynyt terävöittää profiiliaan ja tavoitteitaan vaihtoehtojen kirjossa. Esimerkiksi Etvossa tavoitteena on tukea järjestöjen kumppanuutta. Vapaaehtoisen työpanoksen tuomaan lisäarvoon yhteistyössä kiinnitetään huomiota esimerkiksi siten, että järjestöt osallistuvat vahvasti vapaaehtoisten valintaan ja toimenkuvien muokkaamiseen. Ohjelmaa myös arvioidaan ja kehitetään jatkuvasti.



# 3. Järjestöjen ja verkostojen näkökulma: muutostrendejä ja haasteita

Tässä luvussa käsitellään vapaaehtoisuuden muutosta kehitysalan kansalaisjärjestöjen ja verkostojen haastatteluiden perusteella. Lukua varten on haastateltu seuraavien kansalaisjärjestöjen ja verkostojen edustajia: Changemaker, Porkkanamafia, Reilun kaupan puolesta Repu, Suomen Punainen Risti, Suomen Unicef, Suomen Unifem sekä Unifemin Kouvolan paikallistoimikunta, Uusi Tuuli, Vapaa liikkuvuus ja WWF Suomi.

## Järjestö vai verkosto?

Yhdistyslaissa määritellyt velvoitteet vaikuttavat vapaaehtoistoimintaan kansalaisjärjestöissä, joista etenkin vapaaehtoispuolelta toimivissa tarvitaan halukkaita moiniin tehtäviin sekä toiminnan suunnitteluun ja toteutukseen että luottamustehtäviin hallituksen jäseniksi ja tilintarkastajaksi. Koska verkostoilta nämä velvoitteet puuttuvat, ne etsivät osallistujia erilaisten tempausten suunnitteluun ja toteutukseen. Verkostoissa puhutaankin mieluummin osallistujista kuin vapaaehtoisista.

Verkostojen kannalta organisaatorakenteen puuttuminen on sekä vahvuus että heikkous. Toisaalta niiden ei ole välttämätöntä määritellä sääntöjä, järjestää kokouksia kokoustamisen vuoksi eikä selvittää rahan käyttöään ulkopuolisille. Toisaalta pienimuotoinen ja satunnainenkin toiminta edellyttää osallistujien koolle kutsumista ja toiminnan toteuttamiseksi on aina kerättävä varoja, mikä on yksinkertaisempaa rekisteröidyille yhdistyksille kuin verkostoille.

Verkostojen haasteina ovat usein jatkuvuuden takaaminen sekä varainhankinta. Organisaatorakenteen ja selkeän vastuunjaon puuttuessa toiminnan jatkuvuus on täysin riippuvainen aktiivisimpien osallistujien elämäntilanteesta ja jaksamisesta. Verkostoihin ei välttämättä kerry institutionaalista muistia, koska raportointivelvollisuus ei koske niitä. Sen sijaan tekemisen kautta opittuja tietoja ja taitoja osallistujat hyödyntävät myöhemmin muualla toimiessaan, mikä myös edistää verkostojen päämäärän toteutumista.

Sekä Porkkanamafia että Vapaa liikkuvuus reagoivat tempauksillaan ajankohtaisiin tapahtumiin mutta pyrkivät kestävään muutokseen. Molemmissa varsinaista toimintaa pidetään verkostoa tärkeämpänä, ja toiminnan uskotaan ja halutaan jat-

kuvan muodossa tai toisessa, vaikka nykyinen verkosto kuihtuisi jostakin syystä pois. Kummassakin verkostossa on myös pohdittu yhdistykseksi rekisteröitymistä varainhankinnan helpottamiseksi.

## Vapaaehtoisten motiiveista ja sitoutumisesta

Monet vapaaehtoistoimintaa järjestävät tahot selvittävät ja pohtivat vapaaehtoisuuden syitä, jotta järjestöjen tarve ja potentiaaliset tekijät saataisiin kohtamaan. Järjestöt haluavat, että vapaaehtoistyö koettaisiin mielekkääksi ja antoisaksi. Kansalaisjärjestöjen kannalta haastavaa on, että vapaaehtoiset toivovat yhä useammin valmista, selkeää tehtävää, jossa on myös tilaa itsensä toteuttamiselle, eikä monikaan ole kiinnostunut koordinoinnista ja pitkäjänteisestä vastuunkannosta. Järjestöissä mietitäänkin jatkuvasti vapaaehtoistoiminnan sisältöä ja kestoja, jotta kaikille halukkaille löytyisi oma tapa osallistua.

Yleisin haastateltujen verkostojen ja järjestöjen havaitsema syy ryhtyä vapaaehtoiseksi on halu muuttaa maailmaa sekä mahdollisuus viettää aikaa mielekkäällä tavalla yhdessä samanhenkisten ihmisten kanssa. Vapaaehtoiset arvostavat myös konkreettista tekemistä sekä sitä, että he itse voivat vaikuttaa järjestön tai verkoston paikallisryhmän toimintaan. Esimerkiksi Kirkon Ulkomaanavun nuorisoverkoston Changemakerin toiminta vaihtelee paikallisryhmiin osallistuvien toiveiden mukaan siten, että jossakin kaupungissa järjestetään runsaasti asiantuntijaluentoja, ja toisella paikkakunnalla taas aktiivit kokoontuvat kasvisruokailtoihin ilmastomuutoksen torjumiseksi.

Vapaaehtoisten sitoutuneisuus vaihtelee järjestöstä ja verkostosta toiseen. Changemakerissa toiminta on suunnattu ensisijaisesti nuorille ja nuorille aikuisille, kun taas esimerkiksi WWF:llä ja SPR:llä on osallistumismahdollisuuksia sekä lapsille että aikuisille. Unifem ja Unicef puolestaan kiinnostavat etenkin uusia äitejä ja isoäitejä, vaikka niidenkin toiminnassa on mukana ihmisiä eri elämäntilanteissa.

Luonnollisesti järjestöissä ja verkostoissa, joissa valtaosa aktiiveista on nuoria on vaihtuvuutta enemmän kuin niissä, joissa enemmistö vapaaehtoisista on keski-ikäisiä. Olivatpa aktiivit minkä ikäisiä tahansa, on tavallista, että toiminnasta vastaa uskollinen, järjestön tai verkoston aatteen omakseen kokeva joukko, jossa jokainen on löytänyt itselleen sopivan osallistumistavan.

Monissa järjestöissä on ryhdytty luomaan lyhytkestoisia osallistumismuotoja niille, jotka eivät voi tai halua sitoutua pitkäaikaiseen toimintaan. Erityisesti nuorten kiinnostukseen vapaaehtoistoimintaa kohtaan liittyy vahva myötätunto esimerkiksi sotien uhreja kohtaan, mutta nuoret usein vierastavat jäsenyyttä tai kouluttautumista edellyttävää osallistumista. Verkostojen suosimaa kertaluonteista osallistumista

sovelletaan yhä enemmän myös kansalaisjärjestöjen tempauksissa, kuten ihmisoi-keuksista muistuttavissa hiljaisissa mielenosoituksissa, joihin kaivataan osallistujia vain tuokioksi kerrallaan.

Internet on luonut uusia osallistumismahdollisuuksia perinteisen vapaaehtois-toiminnan rinnalle. Etenkin vaikuttaminen ja tiedottaminen internetin kautta ovat lisääntyneet merkittävästi. Osallistuminen yhteisöllisen median kuten Facebookin kautta mahdollistaa oman identiteetin rakentamisen sekä ryhmään kuulumisen tun-teen ilman, että vapaaehtoinen koskaan osallistuisi kokouksiin tai edes tapaisi muita järjestön tai verkoston jäseniä.

Esimerkki uudeltaisesta osallistumismuodosta on Repun Reiluttaja -hanke, jos-sa säännölliset ryhmätapaamiset eivät ole välttämättömiä. Vapaaehtoiset pyrkivät li-säämään suomalaisten tietoisuutta reilusta kaupasta itselleen sopivilla tavoilla, vaik-ka blogikirjoituksin.

Verkkovapaaehtoisuus ei kuitenkaan ole syrjäyttämässä perinteistä järjestötoi-mintaa, eivätkä verkostotkaan toimi ainoastaan verkkosivujen varassa. Porkkamafi-assa on huomattu kasvokkaisten tapaamisten merkitys sekä se, että etenkin uusien ihmisten mukaantulon kannalta on tärkeää, että toiminnalla on kasvot. Koska yh-dessä tekeminen ja samanhenkisten ihmisten tapaaminen vaikuttavat olevan vapaa-ehtoistoiminnan suola, on internetin tehtävänä tällä hetkellä kutsua vapaaehtoiset koolle sekä täydentää muita osallistumismuotoja.

## **Vaativuuden kasvu**

Voimistunut vaatimus ammattimaisuudesta on huomattu monessa kansalaisjärjes-tössä. Sekä vapaaehtoiset että ympäröivä yhteiskunta odottavat yhä useammin jär-jestöjen olevan oman toimialansa asiantuntijoita, mikä heijastuu myös vapaaehtois-toimintaan. Esimerkiksi Repussa on huomattu vapaaehtoisten itsensä miettivän sitä, onko heillä riittävästi tietoa Reilun kaupan esittelemiseen, ja osaavatko he vastata, jos yleisö yllättäen pyytää kannanottoa vaikkapa kansainvälisiin kauppasopimuksiin.

Yleisen tietoisuuden lisääntyminen on osoitus Repun ja sen vapaaehtoisten työ-skentelyn tuloksellisuudesta, mutta samalla ympäristön odotukset voivat heijastua voimakkaasti vapaaehtoiisiin siitä huolimatta, että järjestöissä ollaan heihin erittäin tyytyväisiä. Vapaaehtoisille tarjotaankin perustiedon lisäksi yhä enemmän erityista-pauksia ja kampanjateemoja koskevaa koulutusta.

Oletus järjestöjen ammattimaisesta toiminnasta tuntuu myös täysin vapaaehtoi-sista riippuvaisten pienten järjestöjen arjessa. Monet kansalaisjärjestöille suunnatut tilaisuudet pidetään virka-aikaan, jolloin vapaaehtoiset ovat opiskelemassa tai ansiotyössä. Ulkopuolinen rahoitus on monimutkaistanut järjestöjen hallintoa, mikä on

luonut tarpeen palkatulle henkilökunnalle myös aatteellisissa järjestöissä kuten Uudessa Tuulussa. Työssä jaksaminen ja esimiestaidot ovat tärkeitä myös järjestömaailmassa.

Tasapainottelu vapaaehtoisuuden ja ammattimaisuuden välillä koetaan joissakin järjestöissä positiiviseksi haasteeksi. Toisaalta johtamisen ja toiminnan kehittämisen tarve tiedostetaan, toisaalta ymmärretään se, ettei vapaaehtoisia voida johtaa kuten alaisia, eikä heidän työpanostaan voida pitää koskaan itsestään selvänä. Vapaaehtoisia ei voida määrätä vaan heitä voidaan ainoastaan pyytää osallistumaan. Suomen Punaisessa Ristissä tärkeänä pidetään kannustamisen ja ohjeistamisen yhdistelmää. Toiminta ei saa olla liian monimutkaista tai vaativaa vapaaehtoiselle, vaan ratkaisevinta on osallistumisen ilon säilyminen.

## **Paikallistoiminta**

Kansalaisjärjestöjen ja verkostojen paikallisesta toiminnasta vastaavat joko paikallisryhmät tai -toimikunnat, jotka yleensä päättävät itse toimintatavoistaan. Vapaaehtoisten merkitys korostuu paikallistoiminnassa, sillä etenkin pienillä paikkakunnilla toiminta voi olla täysin riippuvainen muutaman vapaaehtoisen aktiivisuudesta. Innokkaiden vapaaehtoisten ajasta saatetaan kilpailla etenkin pienissä kaupungeissa, mutta vapaaehtoisuuden on huomattu myös lisäävän vapaaehtoisuutta, sillä aktiivisimmat vapaaehtoiset toimivat yleensä monessa järjestössä tai verkostossa samanaikaisesti.

Uskollisten aktiivien pieni määrä on haastavaa etenkin paikkakunnilla, joista nuoret lähtevät muualle opiskelemaan. Esimerkiksi Kouvolassa useat Unifemin aktiivit ovat kasvattaneet lapsistaan järjestön aatteen omaksuneita vapaaehtoisia. Muutessaan opintojen ja töiden perässä suurempiin kaupunkeihin nuoret jatkavat yleensä toimintaansa uuden kotipaikkakuntansa Unifemissa, mikä on hyvin arvokasta järjestön kannalta, mutta ei vahvista Kouvolan paikallistoimikuntaa.

Paikallisryhmät ja toimikunnat toimivat linkkinä paikallisen ja kansainvälisen tason välillä. Kouvolan Unifem sekä tiedottaa järjestön kansainvälisistä hankkeista paikallisesti että mahdollistaa jäsenilleen pääsyn keskustelemaan tunnettujen, mielenkiintoisten naisten kanssa. Tämä edistää etenkin nuoria hyödyttävää verkostoitumista. Koska yksi paikallistoimikunnan päätehtävistä on varainhankinta, on tärkeää, että sen kohde on selkeä ja helposti lähestyttävä etenkin kun varat käytetään hankkeisiin ulkomailla. Kouvolassa on huomattu, että kehitysyhteistyöhankkeet ovat hyviä varainkeruukohteita. Hankkeiden kautta suuri yleisö saa käsityksen kehitysmaiden arjesta ja ongelmista sekä ratkaisukeinoista, joita pienelläkin rahasummalla voi tukea.

Paikallistoimikunnat ja -ryhmät toimivat useimmiten itsenäisesti, mutta yhteydenpito ja tapaamiset muiden ryhmien ja mahdollisen keskustoimiston välillä ovat erittäin tärkeitä, koska ne vahvistavat yhteenkuuluvuuden tunnetta. Vinkit ja ideoiden vaihto tukevat vapaaehtoisia, jotteivät he koe tehtäviään liian raskaiksi. Into ja tekemisen mielekkyys ovat keskeisiä vapaaehtoisten viihtymiselle, ja näin ollen myös paikallistoiminnan jatkuvuudelle.

## **Mitä nyt tarjolla? – Järjestöjen vapaaehtoistoiminnan muodot 2009**

Millaisia erilaisia vapaaehtoisuuden muotoja haastatelluissa järjestöissä nyt tarjotaan? Järjestöissä ja verkostoissa oli tarjolla niin pitkäjänteistä toimintaa kuin lyhyen tähtäimen osallistumista.

Changemaker on vuonna 2004 perustettu Kirkon Ulkomaanavun yhteydessä toimiva itsenäinen nuorisoverkosto, joka pyrkii puuttumaan kehityskysymyksiin sekä epäoikeudenmukaisuuden ja köyhyyden rakenteellisiin syihin. Verkostolla on 20 vapaaehtoisvoimin toimivaa paikallisryhmää eri puolilla Suomea sekä toimisto Helsingissä. Paikallisryhmät valitsevat itse toimintamuotonsa, jotka voivat olla esimerkiksi lukupiirejä tai ihmisoikeuksista tiedottavia tempauksia. > [www.changemaker.fi](http://www.changemaker.fi)

Porkkanamafia on väljä ihmisjoukko, joka kulutusvalinnoillaan haluaa tukea yritysten ympäristöstävällisyyttä. Ideana on yritysten kilpailuttaminen sekä joukon kerääminen voittajan palkitsemiseksi ostotapahtumalla. Ensimmäinen tempaus järjestettiin syyskuussa 2008 Helsingissä, mutta nyt tempauksia ja paikallisryhmiä on eri puolilla maata. Porkkanamafiassa jäsenyys perustuu osallistumiseen ja osallistujien määrä vaihtelee tempauksittain > [www.porkkanamafia.fi](http://www.porkkanamafia.fi)

Suomen Punainen Risti perustettiin vuonna 1877. Nykyisin järjestö muodostuu keskustoimiston lisäksi 12 piiristä sekä noin 500 paikallisosastosta. Vapaaehtoistehdäviä on esimerkiksi ystävä- ja tukihenkilötoiminnassa, ensiapukoulutuksessa ja monikulttuurisuustyössä. Lisäksi vapaaehtoiset voivat osallistua lipaskerääjinä varainhankintaan, jonka tuotto ohjataan katastrofien uhreille eri puolilla maailmaa. Lasten Reddie Kids -kerhoissa tutustutaan leikin lomassa järjestön arvoihin ja toimintaan sekä opitaan esimerkiksi perusensiaputaitoja. > [www.spr.fi](http://www.spr.fi)

Uusi Tuuli ry on vuonna 1985 perustettu kulutuskriittinen järjestö, joka vastaa purjelaiva Estellen liikennöinnistä ja ylläpidosta. Sen vapaaehtoistehdävät liittyvät kampanjoihin vastuullisen maailmankaupan sekä luontoystävällisen liikkumisen puolesta. Turussa toimiva järjestö pitää myös polkupyöräkirpputoria sekä vierailee kouluissa kertomassa ekologisesta velasta ja muista maailmankauppaan ja kehityskysymyksiin liittyvistä teemoista. > [www.estelle.fi](http://www.estelle.fi)

Reilun kaupan puolesta Repu ry on vuonna 2000 perustettu kansalaisjärjestö, jon-

ka päämääränä on edistää reilua ja ekologisesti kestäväää maailman-kauppaa. Repu tarjoaa vapaaehtoistoimintaa paikallisryhmien sekä internetin kautta. Vapaaehtoiset osallistuvat esimerkiksi Reilun kaupan tuotteiden esittelyyn, vaikuttamistyöhön sekä luottamustehtäviin. Uusi osallistumismuoto on Reiluttaja eli Reilu kuluttaja -hanke, jossa Repun kouluttamat vapaaehtoiset haluamallaan tavalla edistävät suomalaisten tietoisuutta Reilusta kuluttamisesta. > [www.repu.fi](http://www.repu.fi)

Suomen Unicef-yhdistys on perustettu vuonna 1967 ja sen toiminta perustuu YK:n Lapsen oikeuksien sopimukseen. Suomen Unicefilla on Helsingissä sijaitsevan toimiston ohella eri puolilla maata toimivia paikallisryhmiä, joiden toiminnasta vastaavat vapaaehtoiset. Paikallisryhmät osallistuvat erilaisin tempauksin varainkeruuseen, tuotemyyntiin sekä lasten oikeuksista tiedottamiseen. Kerätyt varat menevät Lastenrahastoon sekä Suomen Unicefin vaihtuviin nimikko-ohjelmiin eri maihin. > [www.unicef.fi](http://www.unicef.fi)

Suomen Unifem on YK:n naistenrahaston Unifemin kansallinen yhdistys, joka edistää naisten asemaa ja ihmisoikeuksia. Toiminta perustuu ajatukseen, ettei köyhyyttä, konflikteja ja yhteiskunnallista

### **Purjehtimaan Estellelle**

Reilun kaupan Estelle -rahtipurjelajilla, jonka liikennöinnistä vastaa Uusi Tuuli ry, vapaaehtoiset voivat edistää aatetta tasa-arvoisista suhteista Etelän ja Pohjoisen välillä sekä tutustua purjehduskulttuuriin. Estellen koulutuspurjehdukset tarjoavat ainutlaatuisen mahdollisuuden tutustua vanhaan valtamerialueeseen laivaan, ja purjehdusromantiikka houkuttelee monia hakeutumaan purjehdusoppilaisiksi. Laivalla työskentelyn ja purjehduksen ohella purjehdusoppilaiden odotetaan osallistuvan kampanjatyöhön, joka edistää Estellen ideologiaa oikeudenmukaisesta maailmasta ja maailmankaupasta. Uusi Tuuli ry:llä on aina ollut vankka ideologinen pohja, mitä vapaaehtoiset ovat ylläpitäneet ja vahvistaneet. Yhä useampi vapaaehtoistoimintaa etsivä kaipaa nykyisin valmiita toimintamuottia, mikä on haaste aatteelliselle järjestölle, johon on aiemmin liitytty ensisijaisesti ideologian ja yhteisöllisyyden vuoksi.

### **Anna ja Toivo -nukkeja adoptoitavaksi**

Unicefin paikallisryhmissä vapaaehtoiset voivat osallistua Anna ja Toivo -räsynukkejen tekoon ja myyntiin. Käsityönä yksin tai ryhmässä tehtävät nukket eli ”maailman lapset” edustavat eri kansallisuuksia ja ne annetaan adoptoitaviksi vähintään 20 euron hintaan, jolla Unicef hankkii yhdelle lapselle elintärkeät rokotukset kuutta tappavaa tautia vastaan. Kullakin nukella on mukanaan henkilökortti, johon tekijä on merkinnyt nukeen tiedot sekä omat yhteystietonsa, jotta hän saa tiedon nukeen saamasta uudesta kodista. Italiasta lähtöisin oleva nukkekampanja on suosittu Suomessa, koska siinä yhdistyvät konkretia ja yhdessä tekeminen, ja koska nukeista saatava tuotto ohjataan ennalta määritellyyn ja perusteltuun kohteeseen.

epäoikeudenmukaisuutta voidaan vähentää parantamatta naisten asemaa ja osallistumismahdollisuuksia. Suomessa Unifem toimii Helsingin toimiston lisäksi vapaaehtoisvoimin ylläpidettävien paikallistoimikuntiansa kautta. Vapaaehtoistehtäviä on tarjolla tiedottamisessa, varainhankinnassa, vaikuttamistyössä sekä paikallistoimikuntien tapahtumissa. Lisäksi Suomen Unifemin ja naisjärjestö Zontien vapaaehtoiset opettavat maahanmuuttajanaisille suomea Luetaan yhdessä -kampanjassa eri puolilla Suomea. > [www.unifem.fi](http://www.unifem.fi)

Vapaa liikkuvuus on aktivistien verkosto, joka kamppailee siirtolaisten kanssa heidän oikeuksiensa puolesta. Vapaa liikkuvuus on perustettu vuonna 2006. Se järjestää spontaaneja tempauksia kuten mielenosoituksia, tekee pitkäjännitteistä vaikuttamistyötä maahanmuuttopolitiikan muuttamiseksi ja avustaa yksilöitä oleskelulupaprosessissa. Verkostossa ei ole varsinaisia jäseniä eikä virallista vastuunjakoa, vaan vastuu jakautuu tietojen ja taitojen mukaan. Toiminnasta kiinnostuneet ovat tervetulleita osallistumaan tempauksiin koska tahansa > [www.vapaaliikkuvuus.net](http://www.vapaaliikkuvuus.net)

WWF eli Maailman luonnonsäätiö on maailmanlaajuinen luonnonsuojelujärjestö, joka työskentelee luonnon monimuotoisuuden suojelemiseksi sekä luonnonvarojen tuhlaavan kulutuksen vähentämiseksi. WWF on toiminut maassamme vuodesta 1972 lähtien. Suomen WWF:n toimisto sijaitsee Helsingissä, mutta vapaaehtoistehtäviä on tarjolla eri paikkakunnilla pidettävillä talkooleireilla sekä öljyntorjuntajoukoissa. Internetin kautta on mahdollista osallistua WWF:n kansainvälisiin ympäristökysymyksiin vaikuttaviin kampanjoihin, ja kouluissa lapset ja nuoret voivat osallistua järjestön ympäristökasvatusohjelmaan. Lisäksi WWF järjestää työyhteisöille vapaaehtoistoimintaa. > [www.wwf.fi](http://www.wwf.fi)

### **Öljyntorjuntajoukot**

WWF:n öljyntorjuntajoukot koostuvat 18 vuotta täytäneistä vapaaehtoisista, jotka öljyvahingon sattuessa toimivat viranomaisten apuna rantojen ja eläinten puhdistamisessa. Vapaaehtoisille järjestetään koulutuksia.. Öljyvahingon sattuessa joukko toimii viranomaisten apuna rantojen ja eläinten puhdistamiseksi. Kiinnostus vapaaehtoista öljyntorjuntaa kohtaan on ollut runsasta, koska tietoisuus öljyonnettomuuden uhasta sekä huoli Itämeren tilasta on kasvanut, ja yhä useampi haluaa toimia konkreettisella tavalla ympäristön hyväksi. Onnettomuuden sattuessa vapaaehtoisia tarvitaan useiden päivien ajan, ja työ on raskasta sekä henkisesti että fyysisesti. Siksi yksittäinen vapaaehtoinen työskenteleekin vain päivästä kolmeen kerrallaan.

## 4. Toimijoiden näkökulma: vapaaehtoiskyselyn tuloksia

Miltä vapaaehtoisuus sitten näyttää vapaaehtoistoimintaan osallistuvien näkökulmasta? Huhti-toukokuussa 2009 tehtyyn vapaaehtoisuutta luotaavaan verkkokyselyyn vastasi 362 henkilöä, jotka ilmoittivat tällä hetkellä osallistuvansa yhteensä 256 järjestön, yhteisön tai verkoston toimintaan. Kysely tehtiin sähköisesti ja sitä levitettiin sähköpostilistojen avulla. Kyselyllä tavoitettiin etenkin Unifemin, Unicefin, SPR:n sekä Amnesty Internationalin vapaaehtoisia, mutta myös monia pieniin ja paikallisesti toimiviin järjestöihin, yhteisöihin tai verkostoihin kuuluvia. Lisäksi vastaajat kertoivat osallistuvansa esimerkiksi urheiluseuroihin, kylätoimintaan, seurakunnan toimintaan, vanhustenhoitoon sekä aytöimintaan.

*Tyypillinen vapaaehtoinen on 26–35-vuotias, pääkaupunkiseudulla asuva, korkeakoulututkinnon suorittanut lapseton, parisuhteessa elävä nainen.*

### Kyselyyn osallistujat

Kyselyyn vastanneista oli valtaosa naisia (86 prosenttia). Suurin osa vastaajista sijoitui joko 26–35-vuotiaiden (36 prosenttia) tai 15–25-vuotiaiden (22 prosenttia) ikäryhmään. Vähiten oli yli 65-vuotiaita (8 prosenttia). Enemmistö oli sitoutunut vapaaehtoisuuteen useaksi vuodeksi. 28 prosenttia vastaajista oli sitoutunut 2–4 vuodeksi ja 38 prosenttia yli viideksi vuodeksi nykyiseen vapaaehtoistoimintaansa.

Suurin osa vastaajista asui pääkaupunkiseudulla tai kaupungeissa ja kävi töissä tai opiskeli. Vähiten joukossa on kotiäitejä ja -isiä. Muutama vastaaja kertoi tekevänsä päätoimisesti vapaaehtoistyötä. Vastaajista 63 prosenttia oli suorittanut korkeakoulututkinnon. Toiseksi eniten oli lukion tai ylioppilastutkinnon suorittaneita (18 prosenttia).

Enemmistön nettotulot olivat 1001–2000 euroa (34 prosenttia) tai 2001–3000 euroa (22 prosenttia) kuukaudessa. Vähiten oli alle 300 euroa (7 prosenttia) ja yli 3000 euroa (5 prosenttia) ansaitsevia. Vastaajista suurin osa eli 35 prosenttia elää avo-/avioliitossa tai rekisteröidyssä parisuhteessa, jossa ei ole lapsia. 30 prosenttia asuu yksin ja 17 prosenttia elää parisuhteessa, jossa on lapsia. Vähiten joukossa on yksinhuoltajia.

Tyypillisin vastaaja on siis iältään 26–35-vuotias pääkaupunkiseudulla asuva nainen, joka elää avo-/avioliitossa tai rekisteröidyssä parisuhteessa, jossa ei ole lap-



sia. Hän on suorittanut korkeakoulututkinnon, työskentelee päätoimisesti, ansaitsee 1001-2000 euroa kuussa ja on sitoutunut nykyiseen vapaaehtoistoimintaan vähintään viideksi vuodeksi. Vaapaaehtoiset ovat kyselyn perusteella verrattain pienituloisia; yli puolet vastaajista tienasi alle 3000 euroa kuukaudessa.

Tyypilliseen vapaaehtoiskuvaan ja muihin vastauksiin on vaikuttanut kyselyn levitys pelkästään internetin kautta. Tavoittamatta ovat jääneet etenkin ne, jotka eivät juuri internetiä käytä, esimerkiksi iäkkäät vapaaehtoiset. Kyseessä ei myöskään ole satunnaisotos, vaan tiettyjen sähköpostilistojen kautta on tavoitettu juuri ne henkilöt, jotka ovat tavalla tai toisella mukana jossakin Kepaa tai Kepan jäsenjärjestöä lähellä olevassa vapaaehtoistoiminnassa. Kyselyn tulokset eivät sinällään ole yleistettävissä, vaan tarkoituksena on nostaa esille kiinnostavia teemoja aktiivisten toimijoiden vastausten perusteella.

## Muutossuuntia

Vastaajilta kysyttiin kuinka todennäköisinä he pitivät yleisesti tiettyjä globaaliin vapaaehtoisuuteen liittyviä muutossuuntia. Valtaosa (80 prosenttia) vastaajista pitää todennäköisenä tai erittäin todennäköisenä sitä,

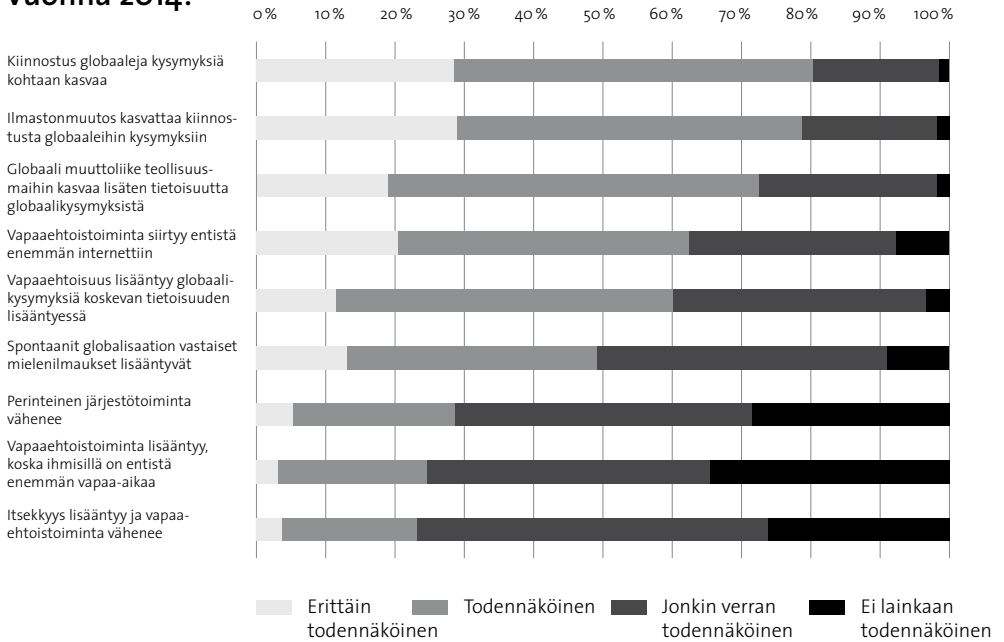
*”Gloaalikysymysten kiinnostavuus kasvaa, mutta lisääntykö vapaaehtoisuus?”*

että kiinnostus globaaleja kysymyksiä kohtaan kasvaa seuraavan viiden vuoden kuluessa (taulukko 2). Ilmastonmuutosta ja globaalia muuttoliikettä pidettiin tärkeinä syinä kiinnostuksen kasvulle. Vain 11 prosenttia pitää todennäköisenä tai erittäin todennäköisenä sitä, että maailman jakautuminen köyhään Etelään ja rikkaaseen Pohjoiseen päättyy vuoteen 2014 mennessä. Lähes puolet (49 prosenttia) uskoo spontaanien globalisaatiota vastustavien mielenilmausten lisääntyvän.

Yli puolet vastaajista (60 prosenttia) oli sitä mieltä, että globaalien asioiden kiinnostuksen kasvun myötä myös vapaaehtoisuus lisääntyy. Toisaalta, lähes neljäsosa (23 prosenttia) pitää todennäköisenä tai erittäin todennäköisenä itsekkyyden lisääntymistä ja vapaaehtoistoiminnan vähenemistä. Neljäsosa puolestaan uskoo vapaaehtoisuuden lisääntyvän ihmisten vapaa-ajan lisääntyessä. Perinteisen järjestötoiminnan vähenemiseen uskoo melkein kolmasosa vastaajista. Noin kaksi kolmasosaa pitää todennäköisenä tai erittäin todennäköisenä vapaaehtoistoiminnan siirtymistä entistä enemmän nettiin.

Avoimissa vastauksissa vastaajat pohtivat tarkemmin muutoksia. Avointen vastausten perusteella voidaan tunnistaa kuusi vastaajien tärkeänä pitämää muutossuuntaa (taulukko 3). Kyselyn tarjoamien vaihtoehtojen lisäksi esiin nousi luonnonkatastrofien vaikutus tietoisuuteen sekä monenlaisen eriarvoisuuden lisääntyminen. Vastauksissa nousikin esille se, että tulevaisuuden kehitys nähdään kahtaalle suun-

## Taulukko 2: Miten todennäköisenä pidät seuraavia muutossuuntia vuonna 2014?



## Taulukko 3. Odotettavissa olevat yleiset muutokset avointen kysymysten perusteella.

### Muutos

Vapaaehtoisuus lisääntyy

### Esimerkkejä

Luonnonkatastrofit lisäävät tietoisuutta ja vapaaehtoisuutta, paikallisen vaikuttamisen merkitys kasvaa

Vapaaehtoistoiminta on vastaus yhteisöllisyyden kaipuuseen

Suurilla ikäluokilla paljon potentiaalia  
– Elämäkatsomukseen ja uskontoon perustuva vapaaehtoisuus

Vapaaehtoisuus vähenee

Työelämän vaatimukset ja ajanpuute

Osa ihmisistä kääntyy enemmän sisäänpäin, osa kiinnostuu globaaleista kysymyksistä

## Muutos

Uusia trendejä osallistumisessa

Negatiiviset muutossuunnat vahvistuvat

Positiiviset muutossuunnat vahvistuvat

## Esimerkkejä

Järjestöistä riippumattoman vapaaehtoisuus lisääntyy, luotetaan markkinoiden toimintaan  
Spontaanius lisääntyy  
Lyhytaikainen kiinnostus tarjonnan mukaan

Rasismien ja eriarvoisuuden kasvu  
Polarisaatio rikkaiden ja köyhien välillä  
Väkivaltaisten liikkeiden lisääntyminen  
Ilmastonmuutos  
Huomion keskittyminen yhä harvempiin ongelmiin voi hämärtää globaalien ongelmien monimuotoisuutta

Eettisyyden ja ekologisuuden vahvistuminen  
Kasvava kiinnostus globaaleja kysymyksiä kohtaan

tautuvana – vapaaehtoisuus sekä lisääntyy, että vähenee. Sekä globaali yhteisöllisyys että globaalit erot kasvavat.

## Miksi osallistua vapaaehtoistoimintaan?

Kyselyssä kysyttiin, miten hyvin aikaisempien tutkimusten perusteella tunnistetut syyt osallistua vapaaehtoistoimintaan kuvaavat vastaajien näkemyksiä. Vastauksissa korostuu altruististen, tasa-arvon edistämiseen ja auttamiseen liittyvien syiden merkitys vapaaehtoisuuden motiiveina. Toisaalta myös itseen liittyvä oppimismotiivi on hyvin tärkeä (taulukko 4).

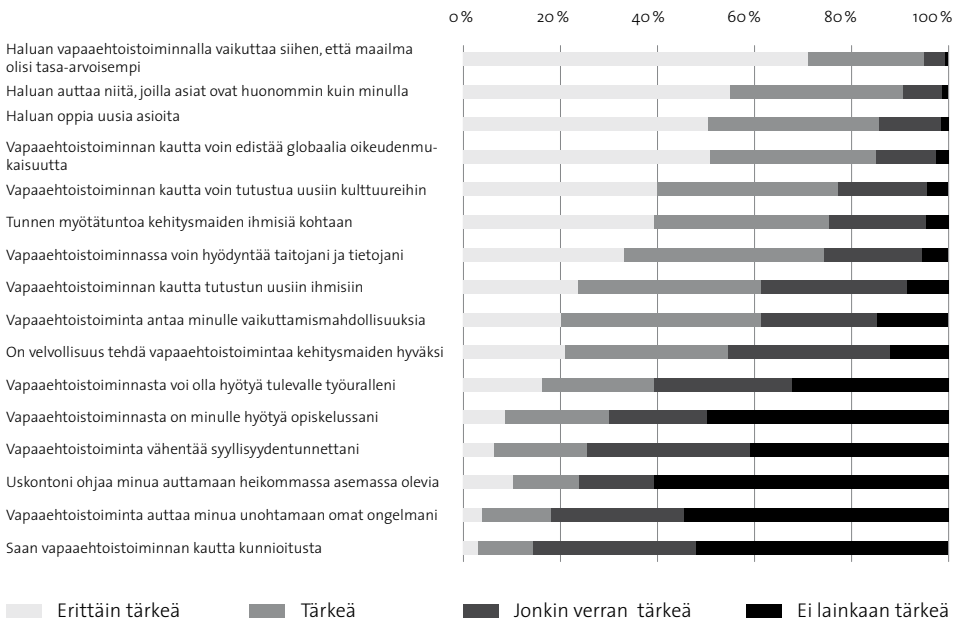
*”Tasa-arvoa, auttamista ja oppimista”*

Yhteensä 95 prosenttia pitää tärkeänä tai erittäin tärkeänä motiivina halua edistää nykyistä tasa-arvoisempaa maailmaa, 91 prosentille tärkeä motiivi on itseä huono-osaisempien auttaminen ja 86 prosentille motiivina on halu oppia uusia asioita. Pyrkimys edistää globaalia oikeudenmukaisuutta motivoi 85 prosenttia vastaajista. Kolme neljäsosaa vapaaehtoisista piti tärkeänä syynä halua tutustua uusiin kulttuurisiin ja myötätuntoa kehitysmaiden ihmisiä kohtaan. Myös tietojen ja taitojen kartuttaminen on tärkeä tai erittäin tärkeä syy 75 prosentille vastaajista.

Lähes kaksi kolmasosaa osallistuu vapaaehtoistyöhön voidakseen tutustua uusiin ihmisiin tai siksi, että vapaaehtoistoiminta tarjoaa vaikutusmahdollisuuksia. Mahdollinen työuraan liittyvä hyöty on keskeinen syy vähän yli kolmasosalle ja 30 prosentille vapaaehtoistoinnasta on hyötyä opiskeluissa. Tosin vastaajien keskuudessa on runsaasti myös heitä, joille työhön ja opiskeluun liittyvät syyt ovat lähes merkityksettömiä.

Yli puolet vastaajista pitää kehitysmaiden hyväksi tehtävää vapaaehtoistointaa velvollisuutena, mutta vain neljäsosa pyrkii vähentämään vapaaehtoistoinnalla syyllisyydentunnettaan. Kuudesosa vastaajista osallistuu vapaaehtoistointaan lievittääkseen omia ongelmiaan ja vain prosenttia motivoi vapaaehtoistoinnin kautta saatava kunnioitus. Vajaa neljäsosa vastaajista osallistuu vapaaehtoistointaan ensisijaisesti uskonnollisista syistä. Avoimissa vastauksissa huomautettiin, että uskonnon sijasta vapaaehtoistointaan voi ohjata myös uskontoihin liittymätön maailmankatsomus ja vakaumus.

#### Taulukko 4: Miten tärkeänä pidät omalla kohdallasi seuraavia syitä osallistua vapaaehtoistointaan?



Vastaajia pyydettiin omin sanoin kertomaan, mitä vapaaehtoistoiminta antaa itselle. Vastauksissa korostuu henkisten voimavarojen merkitys. Vapaaehtoistyö koetaan mielekkäänä ja konkreettiset teot merkityksellisinä. Se mahdollistaa lisäksi samanhenkisten ihmisten tapaamisen. Enemmistön mielestä vapaaehtoisuus antaa enemmän kuin vaatii. Vapaaehtoisuudesta saatavia asioita kuvattiin esimerkiksi seuraavasti:

*"Hyvän olon, voi kuvitella tehneensä jotain hyvää. Hirveästi voimaa ja iloa, jos saan jotain konkreettista aikaan. Ystäviä, juhlia, sisältöä elämään."*

*"Todellisuuden ja suhteellisuuden tajua elämästä."*

*"Tunteen siitä, että maailma voi joskus olla oikeudenmukaisempi paikka. Jos minä teen jotain, mikseivät muutkin."*

*"Vapaaehtoistyö on ohjannut uravalintaani ja muutenkin kehittänyt minua ihmisenä positiiviseen suuntaan."*

## **Miten mukaan vapaaehtoistoimintaan?**

Kyselyyn vastanneista valtaosa on ollut kiinnostunut vapaaehtoisuudesta jo ennen kuin oli itse aloittanut vapaaehtoistoiminnan (taulukko 5). Kolme neljästä oli sitä miltä, että väite "Etsin itse aktiivisesti osallistumismahdollisuuksia" kuvaa omaa tilannetta joko hyvin tai erittäin hyvin. Matka kehitysmaahan on ollut monelle (39 prosenttia) tärkeä kiinnostuksen herättäjä.

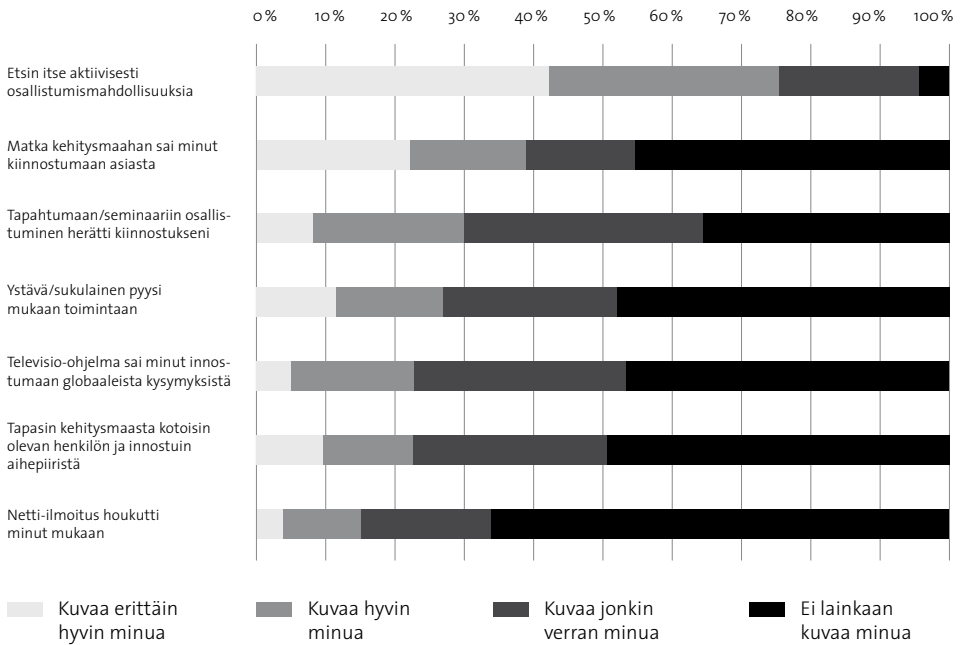
*"Kiinnostusta matkoista, tapahtumista ja tuttavilta."*

Lähes joka kolmannen tilannetta kuvaa hyvin tai erittäin hyvin osallistuminen seminaariin tai tapahtumaan, joka puolestaan on houkutellut vapaaehtoisuuden pariin. Ensisijaisesti ystävän tai sukulaisen kautta vapaaehtoisuuden on aloittanut alunperin 27 prosenttia ja kehitysmaasta kotoisin oleva uusi tuttava on innostanut vapaaehtoisuuteen 23 prosenttia. Televisio-ohjelmat ovat innostaneet vapaaehtoisuuden pariin neljäsosaa vastaajista, mutta ensisijaisesti internetilmoitusten perusteella vapaaehtoiseksi on ryhtynyt alle kuudesosa.

Avoimien vastausten perusteella löytyi lisää erilaisia syitä tulla mukaan vapaaehtoistoimintaan. Perheen tai ystävän innostus ja pyyntö oli tärkeä syy. Esimerkiksi vanhempien kanssa vapaaehtoistoimintaan osallistuneet olivat jatkaneet osallistumista aikuisenakin. Muuttunut elämäntilanne, esimerkiksi eläkkeelle jääminen, väli-vuosi tai työttömyys oli saanut monet mukaan toimintaan.

Matkustelu tai asuminen ulkomailla oli toiminut kimmokkeena oman vapaaehtoistoiminnan aloittamiselle; yleisiä innostajia olivat myös tapahtumat, tempaukset, seminaarit ja koulutustilaisuudet. Jotkut mainitsivat tulleen vapaaehtoistoimin-

## Taulukko 5: Miten hyvin seuraavat väittämät kuvaavat syitä vapaaehtoistoiminnan aloittamiselle omalla kohdallasi?



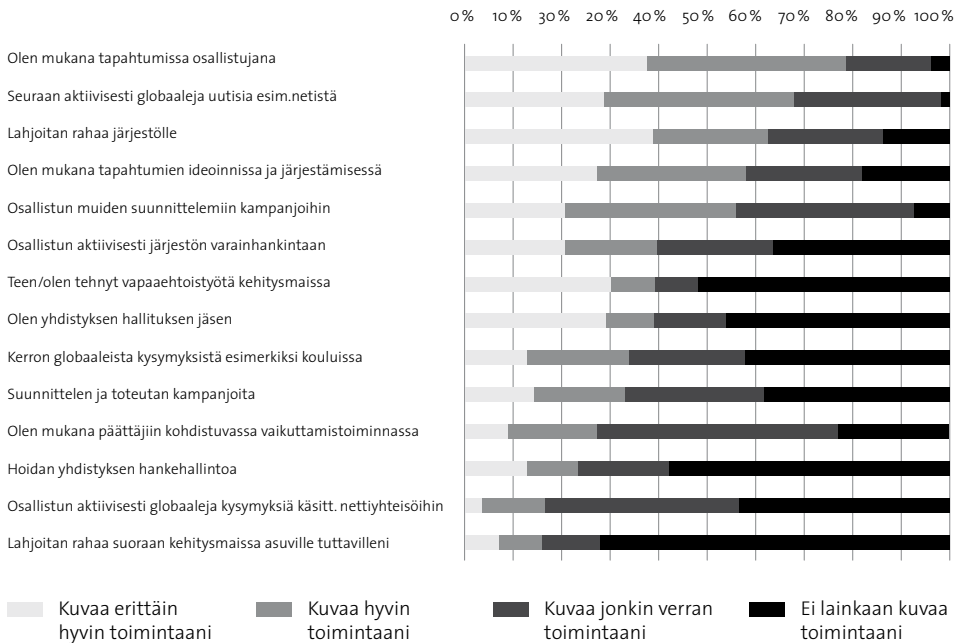
nan pariin opiskelun tai työn kautta, toisille taas harrastus toimi inspiroijana. Esimerkiksi afrikkalaisen tanssin harrastaminen oli saanut kiinnostumaan kielistä ja kulttuureista laajemminkin. Myös feissaus, sähköpostitse lähetetyt kutsut ja mainokset olivat tuoneet vapaaehtoistoiminnan pariin.

Joillekin tärkeää roolia näytteli oman esikuvan ura ja ajatukset, joiden seuraaminen sai osallistumaan vapaaehtoistoimintaan. Omakohtainen kiinnostus ja aktiivisuus yleensä mainittiin useasti. Vapaaehtoistoimintaan innosti halu auttaa, oppia uutta sekä jakaa tietoja ja taitoja. Kiinnostuksen takana saattoivat olla myös poliittiset ja aatteelliset syyt. Vapaaehtoistoimintaan mukaan toi myös kiinnostus vieraita kulttuureja kohtaan sekä helpotuksen etsintä omaan pahaan oloon.

## Erilaiset vapaaehtoistoiminnan muodot nyt ja vuonna 2014

Teemoittain jaetut vastaukset erilaisiin vapaaehtoistoiminnan muotoihin osallistumisesta mahdollistavat vertailun nykytilanteen (taulukko 6) ja tulevaisuuden (taulukko 7) välillä. Vastausten perusteella vaikuttaa siltä, että vapaaehtoisten aktiivisuus tulee lisääntymään, sillä kaikkien vertailukelpoisten kohtien vastaukset osoittavat tä-

## Taulukko 6: Miten hyvin seuraavat väittämät kuvaavat vapaaehtoistoimintaasi?



mänhetkistä todennäköisempää osallistumista vuonna 2014. Kysymysten asettelut poikkeavat kuitenkin toisistaan, mistä johtuen vastaukset osoittavat vain sen, että vastaajat voivat kuvitella toimivansa tulevaisuudessa sellaisenkin vapaaehtoisuuden parissa, mihin he eivät nyt osallistu.

### *Raha- ja tavarahjoitukset sekä varainhankinta*

Tällä hetkellä järjestöjen rahoitus on yksi suosituimmista vapaaehtoistoiminnan muodoista, sillä vastaajista kaksi kolmasosaa on sitä mieltä, että se kuvaa hyvin tai erittäin hyvin omaa vapaaehtoisuutta. Aktiivisesti<sup>2</sup> järjestöjen varainhankintaan osallistuu 40 prosenttia, mutta vain noin kuudesosa lahjoittaa rahaa suoraan kehitysmaassa asuvalle tuttavalleen.

Neljä viidesosaa vastaajista piti vaihtoehtoisten lahjojen ostoa omalla kohdallaan todennäköisenä tai erittäin todennäköisenä vapaaehtoistoiminnan muotona vuonna 2014. Lähes yhtä suuri osuus (81 prosenttia) taas uskoi<sup>3</sup> lahjoittavansa tuolloin rahaa

2) Viittaa ”Kuvaa hyvin toimintaani” ja ”Kuvaa erittäin hyvin toimintaani” vastanneiden yhteenlaskettuun osuuteen.

3) Viittaa ”Todennäköinen” ja ”Erittäin todennäköinen” vastanneiden yhteenlaskettuun osuuteen.

järjestöille. Verrattuna nykytilanteeseen järjestöille lahjoittamisen suosio siis kasvaa peräti 29 prosenttia, mikäli vastaajien todennäköisinä pitämät toimintamuodot toteutuvat. Vähän alle puolet vastaajista uskoo lähettävänsä henkilökohtaisia rahalähettyksiä kehitysmaihin vuonna 2014. Tämä on runsaasti enemmän kuin mitä vastaajat tällä hetkellä tekevät.

Kyselyn tulokset osoittavat vastaajien luottavan järjestöihin silloin, kun he haluavat tukea itselleen tärkeitä teemoja. Yleisimmät motiivit vapaaehtoistoimintaan osallistumiselle ovat halu edistää maailman tasa-arvoisuutta sekä huonompiosaisien auttaminen, ja näiden saavuttamisessa vastaajat luottavat järjestöjen mahdollisuuksiin.

### *Osallistuminen tapahtumiin, kampanjoihin ja mielenilmaisuihin*

Vapaaehtoistoiminnan tarjoamat vaikuttamismahdollisuudet ovat motiivina kahdelle kolmasosalle vastaajista. Tällä hetkellä vastaajista 79 prosenttia osallistuu aktiivisesti tapahtumiin ja 56 prosenttia osallistuu muiden suunnittelemiin kampanjoihin, kun taas suoraan päättäjiin kohdistuvassa vaikuttamistoiminnassa on aktiivisesti mukana noin neljäsosa vastaajista.

Viiden vuoden kuluttua globaaleja kysymyksiä koskeviin kampanjoihin uskoo osallistuvansa 86 prosenttia vastaajista. Suomessa pidettäviin mielenilmauksiin osallistumista pitää todennäköisenä tai erittäin todennäköisenä puolet ja vaikuttamista kansainvälisten mielenilmausten kautta neljäsosa vastaajista. Henkilökohtaisista tukea muista kulttuureista tulleille uskoo antavansa 78 prosenttia vastaajista.

### *Järjestötoimintaan osallistuminen*

Kyselyn valossa perinteinen järjestötoiminta ei suinkaan ole hiipumassa. Järjestötoimintaan lukeutuvaan tapahtumien ideointiin ja järjestämiseen osallistuu aktiivisesti 58 prosenttia vastaajista ja kampanjoiden suunnitteluun ja toteutukseen kolmasosa. Yhdistysten hallitusten jäsenenä toimii 39 prosenttia ja hankehallinnossa aktiivisesti mukana on neljäsosa. Globaalikasvatukseen aktiivisesti osallistuu kolmasosa vastaajista.

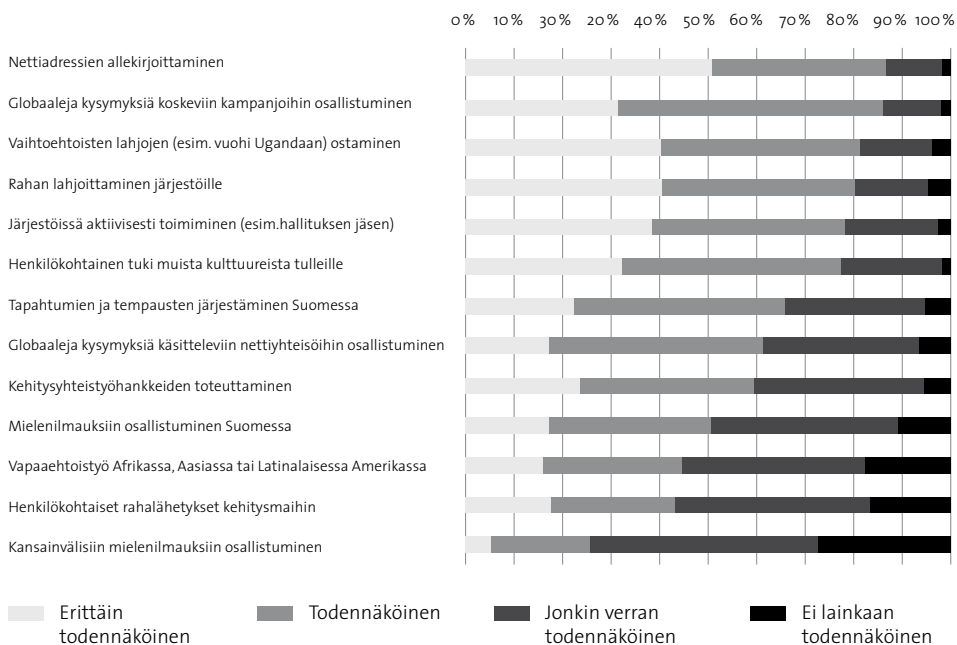
Vuonna 2014 järjestöissä uskoo aktiivisesti toimivansa 79 prosenttia ja tapahtumien ja tempausten järjestämistä todennäköisenä tai erittäin todennäköisenä pitää kaksi kolmesta. Kehitysyhteistyöhankkeita uskoo toteuttavansa 60 prosenttia vastaajista. Kehityshankkeiden toteuttaminen nähdään siis edelleen varsin todennäköisenä toimintamuotona.

### *Toimiminen Etelässä*

Vastaajien keskuudessa Etelässä vapaaehtoistyötä tehneet muodostavat yllättävän suuren ryhmän. Kaksi viidesosaa vastaajista tekee tai on tehnyt vapaaehtoistyötä Etelässä, ja lähes puolet pitää sitä todennäköisenä viiden vuoden tähtäimellä.



## Taulukko 7: Miten todennäköisenä pidät omalla kohdallasi seuraavia vapaaehtoisuuden muotoja vuonna 2014?



Puolet vastaajista on vastannut, ettei vapaaehtoisuus Etelässä kuvaa lainkaan tähänastista vapaaehtoisuutta, ja viidesosa ei pidä sitä lainkaan todennäköisenä omalla kohdallaan vuonna 2014.

### Internetvapaaehtoisuus

Internetin kautta vaikuttaminen ja osallistuminen on selvässä kasvussa. Tällä hetkellä aktiivisesti globaaleja uutisia internetin kautta seuraa yli kaksi kolmasosaa vastaajista. Noin kuudesosa osallistuu aktiivisesti globaaleja kysymyksiä käsitteleviin nettityhteisöihin. Samankaltaisiin nettityhteisöihin uskoo osallistuvansa viiden vuoden kuluttua jopa kaksi kolmasosaa vastaajista. Nettiadresseja uskoo allekirjoittavansa lähes yhdeksänkymmentä prosenttia.

### Mitä kaikkea voisin tehdä?

Kyselyyn vastanneita pyydettiin lisäksi omin sanoin kertomaan niistä vapaaehtoisuuden muodoista, joihin he voisivat kuvitella osallistuvansa viiden vuoden päästä. Suosituimpia ovat järjestötyö, tilaisuuksiin osallistuminen ja niiden järjestäminen,

erilaiset varojenkeräysmuodot, mielipidevaikuttaminen sekä toiminta hyödynsaajien parissa, etenkin ystävä- ja tukitoiminta. Mukana oli myös uusia toimintatapoja kuten Porkkanamafia, sekä Britannian mallin mukainen ”päivä vapaaehtoisena” -toiminta. Lisäksi mainittiin elämäntapaan liittyviä valintoja, kuten yhteisöllisyys, lähipiiriin auttaminen, kierrätys ja verenluovutus.

Avoimet vastaukset voidaan jakaa kahdeksaan eri tyyppiseen teemaan (Liite 3). Moni ilmoitti osallistuvansa viiden vuoden kuluttua resurssien lahjoittamiseen ja keräämiseen. Esimerkkinä tällaisesta toiminnasta mainittiin lipaskeräykset, kummitoiminta ja vaihtoehtoisten lahjojen ostaminen. Toinen suosittu vapaaehtoisuuden muoto oli oman asiantuntijuuden hyödyntäminen esimerkiksi selvityksiä, käänköksiä ja opinnäytetöitä tekemällä.

Globaalikasvatukseen osallistuminen ja monikulttuurinen toiminta, esimerkiksi kulttuuriseen valmentamiseen ja kotouttamiseen osallistuminen mainittiin myös tulevaisuuden vapaaehtoisuuden muotoina. Tilaisuuksien ja tempauksien järjestäminen oli monen vastaajan suunnitelmissa. Toiminta ulkomailla projektityössä tai työleireillä sekä työskentely hyödynsaajien, kuten maahanmuuttajien, vankien tai vanhusten parissa mainittiin usein.

Vaikuttaminen päättäjiin, yleiseen mielipiteeseen ja yrityksiin näyttäytyi monelle realistisena tulevaisuuden vaihtoehtona. Järjestötoiminta, esimerkiksi hallitustyöskentely ja toimistotyö mainittiin varteenotettavana vaihtoehtona myös viiden vuoden päästä.

Tärkeäksi globaalin vapaaehtoisuuden muodoksi nousi myös itsenäinen vapaaehtoisuus sekä oman elämäntavan kautta vaikuttaminen. Tästä mainittiin esimerkiksi reilun kaupan suosiminen, kierrätys sekä vaatimaton elämä.

## 5. Yhteenveto

Vapaaehtoisuus ei ole radikaalisti muuttumassa, vaikka uudenlaisia muotoja onkin syntymässä. Kiinnostus globaaleja kysymyksiä kohtaan on kasvussa. Ilmastonmuutoskeskustelu ja ympäristökatastrofit ovat osaltaan vaikuttamassa tähän kasvuun. Tulevaisuuden trendit nähdään kahdenlaisina: toisaalta globaalien toiminnan myötä työ oikeudenmukaisuuden edistämiseksi lisääntyy; toisaalta epätasa-arvoistavat ilmiöt, kuten tuloerot ja rasismi lisääntyvät. Globaaleihin kysymyksiin keskittyvien järjestöjen ja verkostojen on huomioitava molemmansuuntaiset trendit toimintansa suunnittelussa.

Verkostomuotoinen toiminta on lisääntymässä. Lyhyen aikavälin tempaukset ja tapahtumat saavat vapaaehtoisia liikkeelle. Vaikka verkostomainen toiminta lisääntyy, pitää myös perinteinen järjestötoiminta pintansa. Sen hyviksi puoliksi nähdään jatkuvuus ja järjestön muistin kartuttaminen. Järjestötoiminta ei ole kuihtumassa ainakaan viiden vuoden tähtäimellä.

Vapaaehtoiset kaipaavat valmiita toimintamalleja ja joustavia paketteja, joihin on helppo tarttua ja joihin ei ole välttämätöntä sitoutua pitkäaikaisesti. Asiantuntemusta vaativat tehtävät pelottavat ja esimerkiksi yhdistystoiminnan perusteiden osaaminen on heikentymässä.

Internetin ja yhteisöllisen median käyttö lisääntyy voimakkaasti. Netissä voi liittyä nopeasti erilaisiin yhteisöihin, levittää tehokkaasti tietoa ja vaikkapa antaa mikroluoton haluamalleen ryhmälle kehitysmaissa. Netti ei kuitenkaan korvaa kasvokkain tapaamisia, jotka edelleen motivoivat vapaaehtoistyöhön.

Kehitysyhteistyötä, kehityskasvatusta ja kehityspoliittista vaikuttamistyötä tekevissä järjestöissä vapaaehtoisten syyt osallistua liittyvät useimmiten globaaliin oikeudenmukaisuuteen ja tasa-arvoisuuteen vaikuttamiseen, auttamiseen, oppimiseen ja sosiaalisen vuorovaikutuksen lisäämiseen.

Mukaan tulemisen kanavista henkilökohtainen kokemus kehitysmaista on tärkeä ja mahdollisuus matkoihin kehitysmaissa motivoi osallistumaan. Tämä liittyy ennen kaikkea kulttuuristen kokemusten saamiseen.

Tuttavien ja henkilökohtaisten kontaktien merkitys on suuri. Tulevaisuudessa esimerkiksi henkilökohtainen tuki kehitysmaista tulleille tai suorat rahalahetykset tuttaville kehitysmaissa ovat lisääntymässä.

Organisoituneen yhdistystoiminnan ja verkostoissa toimimisen lisäksi ihmiset haluavat vapaaehtoisesti omalla elämäntavallaan olla vaikuttamassa globaalien tasa-

arvoisuuden lisääntymiseen. Etenkin ekologinen elämäntapa ja vastuullinen kulutus ovat asioita, joissa esimerkillä nähdään olevan vaikutusta.

Yritysten ja järjestöjen yhteistyö vapaaehtoistyössä saattaa olla lisääntymässä. Yritysten kiinnostus ja tarve profiloitua sosiaalisesti vastuullisina voi edesauttaa sitä, että yrityksen työntekijät voivat antaa tietyn vapaaehtoistyöpanoksen.

Kyselyn perusteella vapaaehtoistyötä kehityskysymysten parissa tekevät verrattain nuoret, korkeasti koulutetut naiset, jotka muiden tutkimusten mukaan suhtautuvat yleisestikin positiivisimmin toisten auttamiseen ja oikeudenmukaisuuden edistämiseen. Suurin vapaaehtoisuuspotentiaali on kuitenkin suhteellisen hyväkuntoisissa ja -tulouisissa suurissa ikäluokissa, joiden aikaresurssit lisääntyvät huomattavasti eläköitymisen aikana. Järjestöjen ja verkostojen haasteena onkin kehittää vapaaehtoistyön muotoja yli 60-vuotiaille sekä toimintoja, jotka houkuttelevat ennen kaikkea miehiä.

Etelän vapaaehtoistyössä onkin jo huomattu, että lähtijöiden keski-ikä on noussut viime vuosina. Samaan aikaan vapaaehtoistyötä tarjoavat kaupalliset toimijat ja vapaaehtoisturismi ovat lisääntyneet.

Vapaaehtoiset ovat edelleen valmiita sitoutumaan ja osallistumaan varojenkeräykseen, tapahtumien järjestämiseen, ja vaikuttamistoimintaan. He toivovat mahdollisuuksia vaikuttaa maailmaan, kehittää itseään ja oppia sekä hyödyntää omaa asiantuntemustaan vapaaehtoisesti. Henkilökohtaisten kontaktien, kehitysmaakoke-  
musten ja sosiaalisen vuorovaikutuksen tarjoaminen ovat tärkeitä.

# Lähteet

- Brudney, J. (ed.). 2005. *Emerging Areas of Volunteering*. Indianapolis: ARNOVA.
- Davis Smith, J. & Ellis, A. & Brewis, G. 2005. *Cross-National Volunteering*.
- Esmond, Judy. 2004. *Developing the Volunteer Motivatin Inventory to Assess the Underlying Motivational Drives of Volunteer in Western Australia*. CLAN WA.
- Hakkarainen, O. & Kontinen, T. (toim.). 2007. *Vapaaehtoisuus kehitysyhteistyössä*. Kepan raporttisarja 91.
- Harju, Aaro. 2008. *Ammattilaisuuden ja kansalaistoiminnan suhde*. Teoksessa: Holopainen, A., Lind, K. ja Niemelä, J. (toim.). *Ammattikorkeakoulut kansalaistoiminnassa*. Oikeusministeriö, Julkaisu 2008:7, ss. 67–80.
- Kontinen, T. (toim.). 2008. *Kohtalaisen hyvä*. Kepan jäsenkysely. Kepan raporttisarja 92.
- Leskinen, T. 2003. *Globaalin auttajan arvot ja moraali*. Tutkimus suomalaisten asennoitumisesta ja osallistumisesta vapaaehtoiseen kehitysyhteistyöhön. Helsinki: Kirkkopalvelut.
- Leskinen, T. 2008. *Globaalin auttajan arvot ja moraali*. Teoksessa: Hakkarainen & Kontinen (toim.). *Vapaaehtoisuus kehitysyhteistyössä*, Kepan raporttisarja 91, ss. 12–23.
- Macduff, N. 2005. *Societal Changes and the Rise of the Episodic Volunteering*. Teoksessa Brudney, J. (ed.). 2005. *Emerging Areas of Volunteering*. Indianapolis: ARNOVA.
- Murray, V. & Harrison, Y. 2005. Teoksessa *Virtual Volunteering*. Brudney, J. (ed.). 2005. *Emerging Areas of Volunteering*. Indianapolis: ARNOVA.
- Peltosalmi, J., Vuorinen, M. ja Särkelä, R. 2008. *Järjestöbarometri 2008*. Helsinki: Sosiaali- ja terveysturvan keskusliitto.
- Pessi, A.B. 2008. *Suomalaiset auttajina ja luottamus avun lähteisiin*. RAY, Avustustoiminnan raportteja 19.
- Pessi, A. B. & Saari, J. 2008. *Hyvä tahto. Auttamisen asenteet ja rakenteet Suomessa*. Helsinki: Sosiaali- ja terveysturvan keskusliitto ry.
- Rehberg, W. 2005. *Altruistic Individualists: Motivations for International Volunteering Among Young Adults in Switzerland*, *Voluntas* 16, 109–122.
- Siisiäinen, M. & Kankainen, T. 2009. *Järjestötoiminnan kehitys ja tulevaisuudennäkymät Suomessa*. Helsinki: Oikeusministeriö, julkaistaan.
- Tschirhart, M. 2005. *Employee Volunteer Programs*. Teoksessa Brudney, J. (ed.). 2005. *Emerging Areas of Volunteering*. Indianapolis: ARNOVA.
- Ulkoasiainministeriö. 2009. *Kehitysyhteistyö 2009*. Taloustutkimus Oy.
- Volunteer Tourism: a Global Analysis*. 2008. A Report by Tourism Research and Marketing. Atlas.
- Yeung, A.B. 2004. *The Octagon Model of Volunteer Motivationm: Results of a Phenomenological Analysis*. *Voluntas* 15, 21–45.

## Vapaaehtoisuus 2009

### 1. Default Section

Tervetuloa vastaamaan Kepan vapaaehtoisuuskyselyyn!

Kehitysyhteistyön palvelukeskus Keba ry on suomalaisten kehitysyhteistyötä, kehityspoliittista toimintaa ja kehityskasvatusta tekevien järjestöjen kattojärjestö. Puolet Kepan noin 270 jäsenjärjestöstä on vapaaehtoisjärjestöjä, joten vapaaehtoisuutta koskeva tieto on Kepalle ja sen jäsenjärjestöille ensiarvoisen tärkeää.

Keba selvittää tällä kyselyllä, millaista vapaaehtoistoimintaa globaalien kysymysten parissa tehdään tällä hetkellä ja millaisia ovat vapaaehtoistoiminnan tulevaisuuden visiot.

Kysely on tarkoitettu kaikille, jotka ovat kiinnostuneita vapaaehtoistoinnasta globaalien kysymysten, kehitysyhteistyön, kansainvälisyyskasvatuksen ja kehityspoliittisen vaikuttamisen piirissä.

Kysely on osa laajempaa vapaaehtoisuuden muutosta koskevaa selvitystä, jonka tulokset julkaistaan syksyllä 2009.

Kyselyn täyttäminen kestää noin kymmenen minuuttia. On tärkeää, että vastaat kaikkiin kysymyksiin, ja paina viimeisen sivun alareunassa olevaa "done" painiketta, jotta vastauksesi tulee perille.

Vastaukset käsitellään nimettöminä ja luottamuksellisesti. Jos haluat osallistua Reilun kaupan tuotepakettien (4) arvontaan, lähetäthän vastaamisen jälkeen yhteystietosi meille erillisellä viestillä osoitteeseen arvonta@kepa.fi .

Vastausaikaa on 17.5. 2009 saakka.

Kiitos vastaamisesta! Lähetäthän linkkiä eteenpäin tuttavillesi.

Lisätietoja selvityksestä antaa koulutussuunnittelija Tiina Kontinen (tiina.kontinen@kepa.fi)

## 2. Vapaaehtoistoiminta vuonna 2014

### 1. Viiden vuoden päästä on vuosi 2014. Miten todennäköisenä pidät oman kokemuksesi pohjalta seuraavia muutossuuntia viiden vuoden tähtämellä?

	Erittäin todennäköinen	Todennäköinen	Jonkin verran todennäköinen	Ei lainkaan todennäköinen
Vapaaehtoisuus lisääntyy, koska globaalikysymyksiä koskeva tietoisuus lisääntyy	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Vapaaehtoistoiminta lisääntyy, koska ihmisillä on entistä enemmän vapaa-aikaa	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Itsekkyys lisääntyy ja vapaaehtoistoiminta vähenee	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Ilmastonmuutos kasvattaa kiinnostusta globaaleihin kysymyksiin	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Globaali muuttoliike teollistuneisiin maihin kasvaa ja lisää tietoisuutta globaalikysymyksistä	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Perinteinen järjestötoiminta vähenee	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Kiinnostus globaaleja kysymyksiä kohtaan kasvaa	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Vapaaehtoistoiminta siirtyy entistä enemmän internetiin	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Spontaanit globalisaation vastaiset mielenilmaukset lisääntyvät	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Maailman jakautuminen köyhään Etelään ja rikkaaseen Pohjoiseen murtuu	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Jokin muu keskeinen muutossuunta, mikä?	<input type="text"/>			

## 3.

### 1. Seuraavassa on lueteltu muutamia vapaaehtoistoiminnan muotoja. Kuinka todennäköisenä omalta kohdaltasi pidät seuraavia vaihtoehtoja vuonna 2014?

	Erittäin todennäköinen	Todennäköinen	Ei kovin todennäköinen	Ei lainkaan todennäköinen
Vapaaehtoistyö Afrikassa, Aasiassa tai Latinalaisessa Amerikassa	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Nettiadressien allekirjoittaminen	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Henkilökohtainen tuki muista kulttuureista tulleille	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Järjestöissä aktiivisesti toimiminen (esim. hallituksen jäsen)	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Kehitysyhteistyöhankkeiden toteuttaminen	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Henkilökohtaiset rahalähetykset kehitysmaihin	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Globaaleja kysymyksiä koskeviin kampanjoihin osallistuminen	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Tapahtumien ja tempausten järjestäminen Suomessa	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Globaaleja kysymyksiä käsitteleviin nettiyhteisöihin osallistuminen	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Rahan lahjoittaminen järjestöille	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Vaihtoehtoisten lahjojen (esim. vuohi Ugandaan) ostaminen	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Mielenilmauksiin osallistuminen Suomessa	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Kansainvälisiin mielenilmauksiin osallistuminen	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>



4.

**1. Mainitse vielä kolme erilaista vapaaehtoistoiminnan muotoa, joihin voit kuvitella osallistuvasi viiden vuoden päästä?**

## 5. Nykyinen osallistuminen

**1. Palataan nykyiseen tilanteeseesi. Mainitse kolme järjestöä, yhteisöä tai verkostoa, johon osallistut. Miksi pidät osallistumista tärkeänä?**

## 6. Nykyinen vapaaehtoistoiminta

### 1. Miten hyvin seuraavat väittämät kuvaavat vapaaehtoistoimintaasi?

	Kuvaa erittäin hyvin toimintaani	Kuvaa hyvin toimintaani	Kuvaa jonkin verran toimintaani	Ei kuvaa lainkaan toimintaani
Olen mukana päättäjiin kohdistuvassa vaikuttamistoiminnassa	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Seuraan aktiivisesti globaaleja uutisia esim.netistä	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Olen yhdistyksen hallituksen jäsen	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Hoidan yhdistyksen hankehallintoa	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Suunnittelen ja toteutan kampanjoita	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Osallistun muiden suunnittelemiin kampanjoihin	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Olen mukana tapahtumien ideoinnissa ja järjestämisessä	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Olen mukana tapahtumissa osallistujana	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Teen/olen tehnyt vapaaehtoistyötä kehitysmaissa	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Osallistun aktiivisesti globaaleja kysymyksiä käsitteleviin nettiyhteisöihin	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Lahjoitan rahaa järjestölle	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Lahjoitan rahaa suoraan kehitysmaissa asuville tuttavilleni	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Kerron globaaleista kysymyksistä esimerkiksi kouluissa	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Osallistun aktiivisesti järjestön varainhankintaan	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>

Jokin muu vapaaehtoisuuden muoto, mikä?

## 7. Vapaaehtoistoiminnan taustat

### 1. Ihmisillä on monia syitä osallistua vapaaehtoistoimintaan. Miten tärkeänä pidät omalla kohdallasi seuraavia syitä?

	Erittäin tärkeä	Tärkeä	Jonkin verran tärkeä	Ei lainkaan tärkeä
Vapaaehtoistoinnasta on minulle hyötyä opiskelussani	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Vapaaehtoistoiminnan kautta tutustun uusiin ihmisiin	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Haluan auttaa niitä, joilla asiat ovat huonommin kuin minulla	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Haluan vapaaehtoistoinnallani vaikuttaa siihen, että maailma olisi tulevaisuudessa tasa-arvoisempi	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Saan vapaaehtoistoiminnan kautta kunnioitusta	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Vapaaehtoistoinnasta voi olla hyötyä tulevalle työuralleni	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Haluan oppia uusia asioita	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Vapaaehtoistointa vähentää syyllisyydentunnettani	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Tunnen myötätuntoa kehitysmaiden ihmisiä kohtaan	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Vapaaehtoistointa auttaa minua unohtamaan omat ongelmani	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
On velvollisuus tehdä vapaaehtoistointaa kehitysmaiden hyväksi	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Vapaaehtoistointa antaa minulle vaikuttamismahdollisuuksia	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Uskontoni ohjaa minua auttamaan heikommissa asemassa olevia	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Vapaaehtoistoiminnan kautta voin edistää globaalia oikeudenmukaisuutta	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Vapaaehtoistoinnassa voin hyödyntää taitojani ja tietojani	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Vapaaehtoistoiminnan kautta voin tutustua uusiin kulttuureihin	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>

Kerro vielä omin sanoin, mitä vapaaehtoistointa antaa sinulle?

## 8. Vapaaehtoisuuden taustat

### 1. Ihmiset tulevat vapaaehtoistoiminnan piiriin eri tavoin. Miten seuraavat väittämät kuvaavat omaa tilannettasi?

	Kuvaa erittäin hyvin minua	Kuvaa hyvin minua	Kuvaa jonkin verran minua	Ei lainkaan kuvaa minua
Ystävä/sukulainen pyysi mukaan toimintaan	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Etsin itse aktiivisesti osallistumismahdollisuuksia	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Tapasin kehitysmaasta kotoisin olevan henkilön ja innostuin aihepiiristä	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Netti-ilmoitus houkutti minut mukaan	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Tapahtumaan/seminaariin osallistuminen herätti kiinnostukseni	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Matka kehitysmaahan sai minut kiinnostumaan asiasta	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Televisio-ohjelma sai minut innostumaan globaaleista kysymyksistä	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>

Kerro vielä omin sanoin, miten tulit mukaan vapaaehtoistoimintaan?

## 9. Taustakysymykset

### 1. Kuinka pitkäksi ajaksi olet sitoutunut nykyiseen vapaaehtoistoimintaan?

- 1-4 viikkoa
- 1-6 kuukautta
- 1 vuosi
- 2-5 vuotta
- enemmän kuin 5 vuotta

### 2. Sukupuoli

- Nainen
- Mies

### 3. Ikäsi

- alle 15
- 15-25
- 26-35
- 36-45
- 46-55
- 56-65
- yli 65

## 10.

### 1. Asuinpaikka

- Asun ulkomailla
- Pääkaupunkiseutu (Helsinki, Espoo, Vantaa, Kauniainen)
- Suuri kaupunki (yli 100 000 asukasta)
- Pieni kaupunki (alle 100 000 asukasta)
- Maaseutukunta

### 2. Mikä on korkein suorittamasi tutkinto?

- Kansakoulu, keski- tai peruskoulu
- Lukio tai ylioppilas
- Ammatillinen tutkinto
- Ammattikorkeakoulututkinto
- Korkeakoulututkinto
- Tohtorin tutkinto

Muu, mikä?

### 3. Mitä teet tällä hetkellä päätoimisesti?

- Töissä
- Työtön
- Opiskelija
- Kotiäiti tai -isä
- Eläkeläinen

Muu, mikä?

### 4. Mikä on keskimääräinen kuukausittainen nettotulosi?

- Alle 300 euroa
- 301-500 euroa
- 501-1000 euroa
- 1001- 2000 euroa
- 2001-3000 euroa
- yli 3000 euroa

## 11.

### 1. Oletko tällä hetkellä

- Yksin asuva
- Kimppa-asunnossa (esim.opiskelijasolu) asuva
- Yksinhuoltaja
- Avo/avioliitossa/rek.parisuhteessa, jossa ei ole lapsia
- Avo/avioliitossa/rek.parisuhteessa, jossa on lapsia
- Vanhempien kanssa asuva

**2. Kiitos vastauksestasi! Muistathan painaa vielä alareunan "done" painiketta. Tuotearvontaa varten voit lähettää yhteystietosi sähköpostitse osoitteeseen arvonta@kepa.fi**

**Haluatko lähettää terveisiä lomakkeen laatijalle tai Kepalle?**



## Liite 2.

### *Yhdistykset, järjestöt ja verkostot, joihin kyselyn vastaajat tällä hetkellä osallistuvat*

	Osallistujien lukumäärä vastanneiden joukossa	Kepan jäsenjärjestö	Järjestötyyppi
Aasian ja Euroopan kansalaisfoorumi (AEPF)	2		
Aasian Ystävät ry	1		
Adoptioperheet ry	1	X	Lapsi
Adressit.com	1		
AECEE	1		
Afra-kodin kummit (toiminta päättyvässä)	1	(X)	Lapsi
AFS	1		
Aids -tukikeskus	1		
Aino Kallas Seura ry	1		
Akava ry	1		
AL Na suomalais-gambialainen ystävyysseura	2		
Animalia	3		
Amnesty International	45		
Arabikansojen ystävyysseura ry	1	X	Ystävyys
Asociación de Señor Huanca	1		
Attac ry	4	X	Reilu Kauppa
Avaaz.org	1		
Azadeh ry	1		
BirdLife	1		
Changemaker	28		
Cinemaissi	1		
CISV	1		
CWISH (Children, Women in Social Service and Human Rights, Nepal)	1		
Concorde	1		
Cotes ry	1		
Crash ry	3	X	
Defens	2		
Demokratiafoorumi Vasudhaiva Kutumbakam ry	1		
DODO ry	2	X	Ympäristö
EADI	1		
EAPPI-ohjelma	1		
ECI-hanke	1		
Ei Ydinvoimalle	1		

	Osallistujien lukumäärä vastanneiden joukossa	Kepan jäsen- järjestö	Järjestö- tyyppi
Elävä kirjasto	1		
Emmaus ry	4	X	Avustus
Epilepsialiitto	1		
Euroopan Neuvosto	1		
Eurooppanuoret ry	1		
Ev. Lut. kirkko	1		
Fida International ry	3	X	Uskonto
FIMSIC	1		
(Suomen Medisiinariliiton Ulkoasiainvaliokunta)			
Finlands Svenska Adventkyrka	1		
Finnish Model United Nations	1		
FinnWID- Naiset Kehitysyhteistyössä ry	2	X	Kehy
Five o	1		
Globus	1		
Green Living Movement	1		
Greenpeace	13		
Helsingin kauppakorkeakoulun ylioppilaskunnan Kehitysyhteistyöjaosto	1		
Helsingin yliopiston kehitysyhteistyövaliokunta	7		
HelsinkiMissio	1		
HESY ry	1		
Hlbt	1		
H-net West Africa	1		
Hyvinkään Kehitysmaayhdistys	1	X	Kehy
Hämäläis -Osakunta	1		
I-Aid ry	1		
IFHE International Fed of Home Economics	1		
Ihmisoikeudet.net	1		
Ihmisoikeusliitto ry	1	X	
Ikineuvot	1		
IMÄI	1		
Indigenous Survival International	1		
Intercultural Navigators	1		
Interpedia ry	1	X	Lapsi
Italian Association for Aid to Children	1		
Itelliset ry	1		
Joensuun seudun mielenterveysseura ry	1		
Joensuun yliopiston ylioppilaskunnan Kehitysyhteistyöjaosto	1		

	Osallistujien lukumäärä vastanneiden joukossa	Kepan jäsen- järjestö	Järjestö- tyyppi
Jyväskylän yliopiston ylioppislaskunnan Kehitysyhteistyövaliokunta	3		
Kaapatut Lapset ry	1		
Kamariorkesteri Refugium Musicum	1		
Kambodzhan ystävyysseura	1	X	Ystävyys
Kansainvälinen solidaarisuussäätiö	3	X	Kehy
Kansainvälinen vapaaehtoistyö ry (KVT)	3	X	Lapsi
Kansalliset seniorit ry	1		
Karjalan Humanitääri Tuki ry	1		
Kehityskaaydistys Indigo ry	1	X	Kehy
Kehityskaaydistys Pääskyt ry	3	X	Kehy
Kehitystutkimuksen seura	1		
KehyApu Ystävät ry	1	X	Kehy
Kehys ry	3		
Kepa	25		
Kepan kauppapoliittinen verkosto	1		
Kirkon Ulkomaanapu	24	X	Avustus
KIVA	1		
Kokoomusnuoret	1		
Kotina maapallo -hanke	1		
Kritiikki ry (ainejärjestö)	1		
Kuluttajat -konsumentterna ry	1		
Kulttuuriyhdistys Agora ry	1	X	Kulttuuri
Kuurojen Liitto ry	2	X	Vammais
KVK-verkosto	2		
Kävelyklubi	1		
Lahden Cultu	1		
Lastenklonikoiden Kummit ry.	1		
Lawra -kehitysyhteistyöprojekti (MMYL ry)	1		
Liikunnan kehitysyhteistyö Liike ry	1	X	Avustus
Liperin taimi ry	1		
Luetaan yhdessä -verkosto	2		
Luonto-Liitto	5	X	Ympäristö
Lähetyksen tekninen tuki	1		
Lähiuokaverkosto	1		
Lääkärien Sosiaalinen Vastuu ry	1	X	Väestö-terveys
Maailma kylässä	2		
Maailma.net	1		
Maailmankoulu	1		

	Osallistujien lukumäärä vastanneiden joukossa	Kepan jäsen- järjestö	Järjestö- tyyppi
Maailman sarjakuvat ry	1	X	Kulttuuri
Maailmanvaihto ry -ICEY Finland	1	X	Rauha
Maan ystävät ry	3	X	Ympäristö
Macondo (ainejärjestö)	1		
Mahdollisuuksien tori	2		
Making Commitments Matter	1		
Mannerheimin Lastensuojeluliitto MLL	10	X	Lapsi
Marttaliitto ry	3	X	Naisjärjestö
Maya Nepal ry	2		
Metsänhoitoyhdistys (MHY)	1		
Moniheli -verkosto	2		
Monika-Naiset liitto ry	1	X	Naisjärjestö
Monikulttuuriyhdistys Familia Club ry	1	X	Kulttuuri
MummiKummit	1		
Msingin ystävyysseura ry	1	X	Kehy
Naisasialiitto Unioni ry	3	X	Naisjärjestö
Nenäpäivä	1		
Nepalin lapset ry	1		
NNKY-Liitto	2	X	Naisjärjestö
Nuorkauppakamari	1		
Nuorten Akatemia (Maailman kuvat-hanke)	2		
Nuorten Keskus ry	1		
Nytkis ry	1		
Näkövammaisten Keskusliitto ry	1	X	Vammais
Oikeutta eläimille	1		
ONE International	1		
Ortaid – Ortodoksisen kirkon ulkomaanapu ry	1	X	Uskonto
Oulu-Matalpaga-Ystävyysseura ry	1	X	Ystävyys
Oulun punavihreät opiskelijat ry	1		
Oulun Reumayhdistys ry	1		
Oxfam	1		
Pakolaisneuvonta ry	1		
Palestiina -solidaarisuusryhmä	1		
Parasta Lapsille ry	3	X	Lapsi
Pelastakaa Lapset ry	4	X	Lapsi
Pelastusarmeija	1		
P+ People, Planet, Profit	1		
Perennia ry	1	X	Kulttuuri
Peta (People for the Ethical Treatment of Animals)	1		

	Osallistujien lukumäärä vastanneiden joukossa	Kepan jäsen- järjestö	Järjestö- tyyppi
Pidä Saaristo Siistinä ry.	1		
Pitskun Kulttuurikirkko	1		
Plan Suomi Säätiö	23	X	Lapsi
Pohjola-Nordenin Nuorisoliitto	2		
Polttava Kysymys	2		
Porkkanamafia	2		
Projeto amigos da Comunidade (PADC) ry	1	X	Kehy
Prometheus-leirin tuki ry	1		
Prosenttiliike	1		
Psykologien Sosiaalinen Vastuu ry	1	X	Väestö- terveys
Push-yhteisö (Väestöliitto)	1		
Radio Robin Hood	1		
Raittiuden Ystävät ry	1		
Ratas	1		
Rauhankasvatusinstituutti ry	1		
Rauhankoulu	2		
Reilu kauppa	6		
Reilun kaupan edistämisyhdistys	1		
Reilun kaupan puolesta, Repu ry	15	X	Reilu Kauppa
Reilun matkailun yhdistys ry	1	X	Reilu Kauppa
Rovaniemen kehityskauppa ry/ Maailmankauppa Elimu	1		
Rozentäls-seura (Suomi-Latvia-ystävyyssseura)	1		
Suomen sairaanhoitajaliitto ry	1		
Sateenkaari Koto ry	1		
Seksuaalinen tasavertaisuus ry, Seta	1		
SHALIN Suomi ry	3	X	Kehy
Siemenpuu-säätiö	2		
Soroptimist International of Finland	2		
SOS-Lapsikylä ry	2	X	Lapsi
Sosiaalifoorumi	1		
Sosiaalinen media oppimisen tukena -verkosto	1		
Sosiaaliturvayhdistys	1		
Sotainvalidien Veljesliitto	1		
SPR	49		
Stella Development Consulting	1		
Stop Huumeille ry	1		
Suomen Akatemisten Naisten Liitto ry	3		
Suomen Ammattiliittojen Solidarisuuskeskus ry, SASK	2	X	Ammatti

	Osallistujien lukumäärä vastanneiden joukossa	Kepan jäsen- järjestö	Järjestö- tyyppi
Suomen Caritas ry	1	X	Uskonto
Suomen Ev.Lut. Opiskelija- ja koululaislähetys	1		
Suomen Klavikordiseura	1		
Suomen Kotiteollisuusliitto ry	1		
Suomen Kulttuuriperinnön Säätiö	1		
Suomen Latu ry	1	X	Väestö-terveys
Suomen Liikunta ja urheilu (SLU)	1		
Suomen luonnonsuojeluliitto ry	6	X	Ympäristö
Suomen Lähetysseura ry	7	X	Uskonto
Suomen Naisyhdistys ry	1		
Suomen ortodoksinen kirkko	1		
Suomen Pakolaisapu ry	5	X	Avustus
Suomen Partiolaiset ry	4	X	Lapsi
Suomen Rauhanyhdistysten Keskusyhdistys ry (SRK)	1		
Suomen Rauhanpuolustajat ry	2	X	Rauha
Suomen Sydänlapset ja -aikuiset ry	1		
Suomen Tinku ry	2	X	Kehy
Suomen World Vision ry	4	X	Lapsi
Suomen ylioppilaskuntien liitto ry:n Kenkku	1	X	Lapsi
Suomi-Ghana-Seura ry	1	X	Ystävyys
Suomi-Kuuba-Seura ry	1	X	Ystävyys
Suomi-Mozambique-Seura ry	1	X	Ystävyys
Suomi-Nicaragua-Seura ry	1	X	Ystävyys
Suomi-Sambia-Seura ry	1	X	Ystävyys
Suomi-Venäjä-Seura	2		
Taideyhdistys ITU ry	1		
Taitelijat rauhan puolesta ry, PAND	1	X	Kulttuuri
Taksvärkki ry	7	X	Kulttuuri
Tekniikka elämää palvelemaan ry	1	X	Avustus
Toimitaloyhdistys ry	1		
Tuomasysteisö ry	1		
Turun maantieteellinen seura ry	1	X	Ympäristö
Turun taitelijaseura ry:n TafTaf-projekti	1		
Turun Yliopiston ylioppilaskunnan kehitysyhteistyövaliokunta	3		
UFF	1	X	Avustus
Uhusiano	4	X	Kehy
Ulkoasiainministeriön sähköpostilista	1		
UNDP	1		

	Osallistujien lukumäärä vastanneiden joukossa	Kepan jäsen- järjestö	Järjestö- tyyppi
UNWFP	1		
Unicef	53	(X)	Lapsi
Unifem	57	(X)	Naisjärjestö
Ushanga ry	1		
Uusi tuuli ry	1	X	Kehy
Vasa Svenska Kvinnoklubb	1		
Vaeltavat Vanhemmat Vaasa	1		
Vasemmistoliitto	1		
Vasemmistonuoret ry	3	X	Lapsi
Vietnam -seura ry	1	X	Ystävyys
Vihreiden nuorten ja opiskelijoiden liitto ry	1	X	Lapsi
Vihreä Elämansuojelun Liitto ry	1		
Vihreä Liike	1		
Vihreä Liitto	5		
Vikes Viestintä ja kehitys -säätiö	1	X	Kehy
Väestöliitto ry	1	X	Väestö-terveys
WaterFinns ry	1	X	Ympäristö
WWF Suomi	9	X	Ympäristö
Wycliffe Raamatunkääntäjät ry	2	X	Uskonto
Yayasan Penghiburin lastenkoti (Emmaus)	2		
YK	6		
Ylioppilaskunnan Soittajat	1		
Ympäristö ja kehitys	2	X	Ympäristö
Ympäristöjohtamisen yhdistys ry	1		
YAD Youth against drugs ry	1	X	Lapsi
Yrittäjäjärjestö(Suomen Yrittäjät?)	1		
Zapatismi/ ¡Ya Basta!	2		
Zonta	1		

Lisäksi mainittiin urheiluseurat, opiskelijajärjestöt, seurakunta, diakoniatyö, kulttuuriyhdistykset, avioliittotyö, kyläyhdistys, koulun vanhempainyhdistys, puoluepolitiikka, järjestöt Facebookissa, vanhustenhoito, ay-toiminta, lähetyspiiri, kaupunginvaltuusto, kansainväliset vesiverkosto, ekokauppa ja ilmastokampanjat internetissä.

### Liite 3.

#### Kyselyssä mainitut vapaaehtoisuuden muodot tulevaisuudessa

Toimintamuoto	Esimerkkejä
Resurssien lahjoittaminen ja kerääminen (aika / raha / tavara)	Lipaskerääminen Kummius Mikroluoton rahoittaminen Tuotemyynti Feissaaminen Vaihtoehtoisen lahjojen osto Lahjoitusten antaminen Kumminkylätoiminta
Asiantuntijuuden hyödyntäminen (taidot / tiedot / ammattitaito)	Konsultointi Sisällön tuottaminen Tutkimusten/taustaselvitysten tekeminen järjestöille Käännökset Luennointi Lopputyön tekeminen kehitysyhteistyöstä Etelä-Etelä -yhteistyön tukeminen Järjestöjen verkottaminen
Globaalikasvatus / opetus	Globaalikasvatus Suomen kielen opetus Kulttuurinen valmentaminen Liikunnanohjaus Kotouttamiseen osallistuminen Monikulttuurinen toiminta
Tilaisuuksien ja tempauksien järjestäminen	Perheleirit Vapaaehtoistyön promotointi Verkkokampanjat Talkoorakentaminen Lyhytaikaista sitoutumista vaativat kampanjat Yksittäiset tempaukset Festivaalit Kyselyihin vastaaminen Lasten harrastusten parissa toimiminen



## Toimintamuoto

Toiminta ulkomailla

Työskentely hyödynsaajien parissa

Vaikuttaminen päättäjiin, yleiseen mielipiteeseen ja yrityksiin

Järjestötoiminta

Itsenäinen vapaaehtoisuus ja oma elämäntapa

## Esimerkkejä

Projektityö  
Työleiri  
Vapaaehtoistyö EU:n alueella  
Solidaarisuusprikaati

Vankilatoiminta  
Vanhuksen ystävä  
Maahanmuuttajatuki  
Tukiperhe  
Työskentely eläinsuojassa  
Läksyenlukutoiminta  
Lastenhoito  
Tukihenkilö päihteistä toipuvalla

Lobbaus  
Tiedottaminen järjestön puolesta  
Mielenosoitukset  
Porkkanamafia  
Vetoomukset  
Mielipidekirjoitusten kirjoittaminen lehtiin  
Valinnat kuluttajana  
Kuluttamiseen liittyvät kampanjat  
Flajjereiden jako  
Kouluvierailut  
Kyselyihin vastaaminen  
Keskustelutilaisuudet

Toiminta hallituksessa  
Hanketyö ja -hallinto  
Toimistotyö  
Rivijäsenyys

Internetvapaaehtoisuus  
"Päivä vapaaehtoisena"  
Kristillinen arvopohja  
Vapaaehtoisena toimiminen ilman järjestöä  
Kansainvälistyminen  
Reilun kaupan suosiminen  
Verenluovutus  
Kierrätys  
Pihatakkoot  
Vaatimaton elämä  
Yhteisöllisyys

## **Vapaaehtoisuuden trendit kehitysjärjestöissä**

Vapaaehtoisuus siirtyy verkkoon, mutta hiipuuko perinteinen järjestötoiminta? Miten vapaaehtoistoimintaan tullaan mukaan? Entä millaiselta näyttää vapaaehtoisuus viiden vuoden kuluttua? Kepan selvitys kertoo vapaaehtoisuuden trendeistä kehityskysymysten parissa toimivissa järjestöissä.



KEHITYSYHTEISTYÖN PALVELUKESKUS  
RAPORTTISARJA, NUMERO 100  
ISBN: 978-952-200-135-1

[www.kepa.fi](http://www.kepa.fi)